3 KURUŞ

HABER

KUPON 142 27-5-934

Telefon 23872 — 27 MAYIS Pazar 1934 — Sene 3 Sayı: 745

Bakalorya

Her mektebin talebesinin şifahi imtihanları kendi mektebinde olacak

Lise ve orta mekteplerde yarından itibaren dersler kesilecek ve tatil yapılacaktır.

Perşembe günü de, bakalorya imtihanlarına başlanacaktır.

İmtihan komisyonları tamamen teşkil edilmiştir. Komisyonlar son toplantısını yaparak imtihanda sorulacak sual listelerini hazırlamışlardır.

Ayrılan üç imtihan mıntakasından Beyoğluna Galatasaray lisesi müdiri Behçet, İstanbul mıntakasına Maarif vekâleti müfettişi Bedri ve Kadıköy mıntakasına da gene umumî müfettişlerden Besim Beyler riyaset edeceklerdir.

İmtihan şekillerinin aldığı son vaziyete göre resmî ve hususî mekteplerin talebesinin tahrirî imtihanları merkez gösterilen mekteplerde ve şifahî imtihanları da kendi mekteplerinde olacak ve komisyona dahil olmıyan muallimler de imtihan esnasında sami sıfatiyle bulunabilecekler ve icap ederse bazı noktalar hakkında imtihan heyetine izahat verebileceklerdir.

Hususî mektepler ise hem tahrirî hem şifahî imtihanlarını merkez gösterilen mekteplerde vereceklerdir.

Romanyada Kralla Kabine arasında ihtilâf var

Kabinenin istifa etmesi ve yerine muhtelif fırkalardan kuvvet alan bir kabinenin kurulması bekleniyor

Bükreş, 26 (A. A.) — Havas ajansı bildiriyor:

Kral ile M. Tataresko arasında bilhassa bahriye nezareti hakkında bir anlaşma olmadığı takdirde bir kabine buhranının önüne geçilemiyeceği kuvvetle söylenmektedir. M. Tataresko'nun kabinenin hep birlikte istifasını vermekten çekinmiyeceği zannediliyor.

Buhran olursa, bunun çok ağır olacağı muhtemeldir. Ve şayet liberal fırka mevkii iktidarı terkederse, tamamen meşrutî bir çerçeve ve içinde bir hal çaresi kolayca bulunamıyacağa benzemektedir.

Budapeşte, 26 (A. A.) — Havas ajansı bildiriyor:

Bükreşten gelen haberlere göre, zabitler tarafından mareşal Avereskoya yüzlerce istida gelmiştir. Mareşal istidaları krala göndermiştir.

Bu istidalarda, keyfî telâkki edilen birçok terfilerden şikâyet edilmektedir.

Kral Karol

Kralın vaziyeti karşısında hükûmette bir gevşeklik mevcut olduğu söylenmektedir.

Tam bir vuzuh elde edilmek için, yeni bir hükûmet teşkili hususunda M. Averesko, M. Bratyano ve M. Argetiano aralarında müzakerelere başlandığı şayidir. Bu şayialara bakılırsa, otorite bir rejime doğru gidilmesi düşünülmektedir.

Bükreş, 26 (A. A.) — Anadolu ajansının hususî muhabiri bildiriyor: Kral ile başvekil arasında vaki bir mülâkat neticesinde dündenberi Romanyada ağır bir siyasî buhran baş göstermiştir. Bu mülâkat, son zamanlarda orduda hasıl olan bazı hoşnutsuzluklar üzerine vukua gelmiştir. Filhakika geçen hafta 1660 zabit Romanyanın demir adamı şöhretini kazanmış olan mareşal Avereskoya istida göndererek kendi aleyhlerine vukubulan keyfî terfilerden ve alelûmum ordu vaziyetinden şikâyet etmişlerdir. Mareşal Averesko zabitlerin bu istidalarını krala takdim etmiştir. Perşembe günü vilâyetlerde bir seyahatten dönen başvekil Tataresko gaybubeti esnasında cereyan eden bu hâdiseden Bükreşe gelir gelmez haberdar olmuştur. Bu nevi meselelerin kendi başından atlıyarak halledilmesinden hayrete düşen M. Tataresko bu vaziyet karşısında krala bir mülâkat istemiş ve bu mülâkat da dün vukua gelmiştir. Bu

(Devamı 7 nci sayıfada)

Ihtikâr

Daha kanun çıkmadan kahvenin fiyatı on iki kurus fırladı

Bu sabah bir bakkaliye mağazası sahibi kahve üzerinde yapılan mühim bir ihtikârı haber verdi. Mesele şudur:

Kahvenin kilosu son günlere kadar çuvalla satışta 73 kuruşa ve rilmekteydi. Büyük Millet Meclisince kahve, çay ve saire üzerine vergi konacağı haberi piyasaya yayılır yayılmaz, toptancılar kahve fiatını birden 83 - 86 kuruşa çıkarmışlardır.

Bu ihtikâr iddiasının doğru olup olmadığını anlamak için Brezilya kahveleri Türk anonim şirketine müracaat ettik. Müdür:

Kahveyi 73 e satıyoruz. Fakat vagon vagon satarız. İstiyen gelsin alsın.

Dedi. Bunun üzerine Balıkpazarında toptancı kahvecilerden X... efendiye telefonla müracaat ederek on çuval kahveyi kilosu kaçtan vereceğini sorduk. Cevabı şu oldu:

— 86 kuruş. 76 lık adî cinsten artık kalmadı.

Şirketle bu toptancı arasındaki büyük fiat farkını sormamıza mukabil de:

— İşin yok mu canım!.. Böyle şeyleri tahkikten maksat ne?..

(Devamı 7 nci sayıfada)

Suudun oğlu San'a üzerine ilerliyor

İmam Yahya Suudun yaptığı ağır teklifleri kabule imkân bulamadı

Şam, 26 (Hususî) — İmam Yahya ile İbnissuut arasındaki müzakerenin aktinden sonra her iki hükûmet arasındaki harbin sulh ile neticelenece-ği ümit ve tahmin ediliyordu.

Burada Hicaza giden sabık İtalya veziri Şeb'us Cemil Efendim Beyle arkadaşları henüz varmadan muharebeler yeniden başladı. İbnissuudun İmama çok ağır şartlar teklif etmesi üzerine müzakere biter gibi bitmez muhasebeler eski şiddetiyle başlamıştır.

Müslüman muhasımların taarruzları hiç birnetice vermemiş-tir. Her iki tarafcepheyee asker sevkederek taarruzlara hazırlanmaktadırlar.

İbnissuudun oğlu Emir Faysal ordularının San'a istikametinde yürümesine emir vermiştir. Kabileler arasında da çarpışmalar başlamıştır. Bu seferki muhare-

(Devamı 7 nci sayıfada)

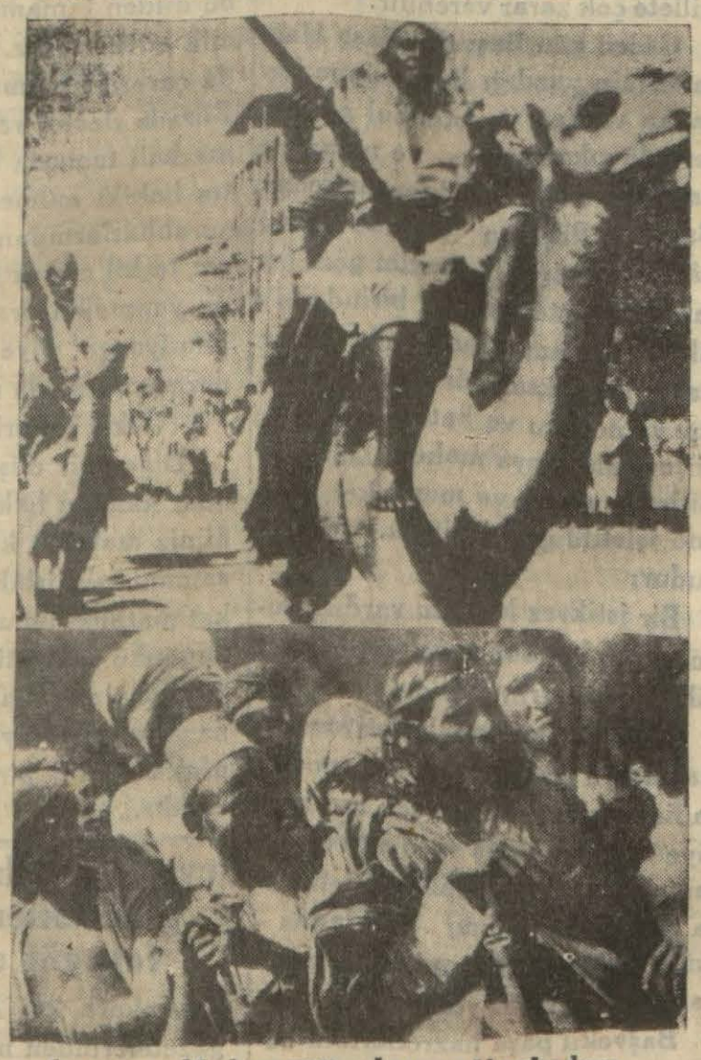

Imam Yahyanın kuvvetlerinden Bir Hecinli ve piyadeler

Vahabiler ve Vahabilik

Son düşman

Reşit oğlunun saltanatı söndürdükten sonra sıra Asire gelmişti

Bedevîler yerleştirildikten ve yer yurt sahibi olduktan sonra vaziyetleri değişti. Bunlar Vahabîliği kabul etmiş ve onun en belli başlı müdafilerinden oldular: Belki bugün Vahabîliği tutan en kuvvetli unsur onlardır.

Süut oğlu melik Abdülâzizin himmetiyle hazarileşen bu bedevîler, askerlik noktai nazarından üç kısma ayrılırlar. Bir kısmı daima silâh altındadır ve harbe müheyya bir haldedirler. Bunların binekleri, zahireleri, silâhları vardır. Şayet, harp ilân olunur ve bunların kâfi gelmiyecekleri anlaşılır, ikinci kısım da silâh altına davet olunur ve bunlara da redif denilir.. Geride kalanlar ziraat ve ticaretle meşgul olurlar. Ancak umumî seferberlik ilân olunduğu zaman geride kalan üçüncü kısım da silâh altına alınır.

Fakat bedevîlerin hazarileşmesini takip eden ilk günlerde bunlarla hazarîleri uzlaştırmak kolay olmadı. Çünkü bunlar bedevîleri müşrik sayıyor, onların kanını ve malını helâl sayıyorlardı.

(Devamı 8 inci sayıfada)

Almanya yeni harbe nasıl hazırlanıyor?

Do — × ve Mareşal Hindenburg tayyareleri

Yazısı 5 inci sayıfamızda

HABER'in tenezzühü

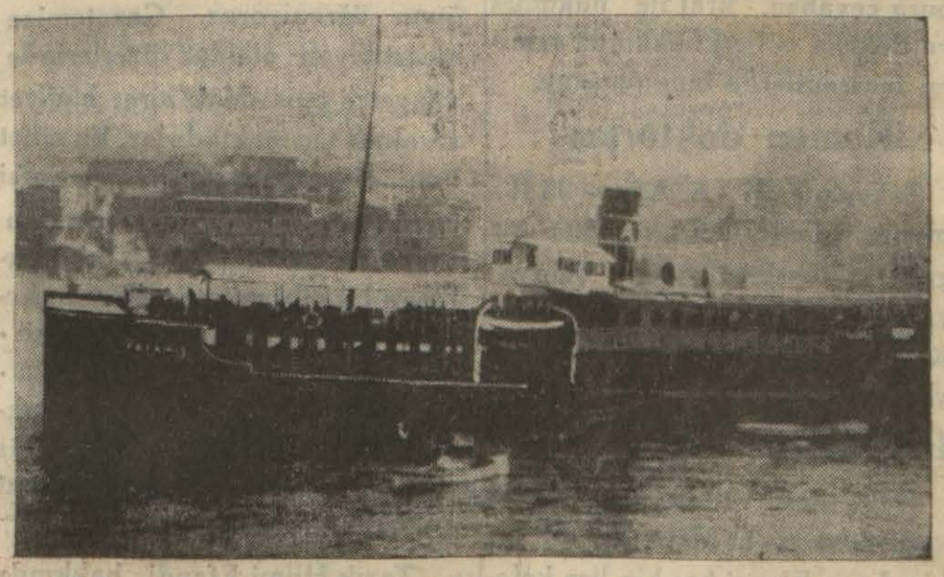

Tenezzühümüzü yapacağımız Kalamış vapuru

8 Haziran cuma günü yapılacak büyük tenezzühümüz için bütün hazırlıklar ikmal edilmiştir. Akay şirketinin en yeni vapuru olan Kalamış da muhterem okuyucularımızın esbabı istirahatlerini temin edecek bütün tertibat alınmış ve şehrimizin en güzide san'atkârlarından müteşekkil caz, ince saz ve mehter takımları angaje edilmiştir.

Haber, tenezzühümüze iştirak edecek olanlara güzel bir gün geçireceklerini şimdiden müjdeler.

Son Haberler

Ziraat bankası için yeni bir kanun hazırlanmaktadır

Beşer ve onar kuruşluk olarak iki nevi çiftçi pulu çıkarılacak ve bu pullar muayyen vesikalara yapıştırılacaktır

Ankara, 27 (Hususî) — Hükûmet Ziraat bankası hakkında yeni bir kanun lâyihası hazırlamıştır. Bu lâyihanın esaslarına göre ziraat bankası çiftçilerin kredi ihtiyaçlarını kolaylaştırmak, ziraî hareket ve faaliyetlerin inkişafını temin ve bu maksatla kredi istihsal kooperatifleri gibi iktısadî teşekküller tesis edecektir.

Beşer onar kuruşluk olmak üzere iki nevi çiftçi pulu çıkarılacak ve bu pullar damga resmi kanunu müeyyidelerine tâbi olarak damga resmi kanununun 11 nci maddesinin 38 numaralı bendinde yazılı her vesikaya beşer kuruşluk, kanunu mahsusuna tevfikan noterlerce tevsik edilecek her vesikaya da onar kuruşluk pul yapıştırılacaktır.

Banka, tediye edeceği krediyi gayri mahdut mes'uliyetli, köy ziraat kredi kooperatifleri vasıtasile tevzi edecektir. Banka kısa, orta ve uzun vadeli olmak üzere üç kısım ziraî kredi açacaktır.

Kısa vadeli krediler her mıntakanın mahiyetine göre o mıntakada ziraî mahsulâtın hasat ve satış mevsimlerine tesadüf ettirilen ve nihayet 9 ay müddetli krediler olacaktır. Orta vadeli krediler 9 aydan üç seneye kadar, uzun vadeli krediler de üç seneden fazla olacaktır.

Bulgar hariciye nazırı teminat veriyor

Sofya, 26 (A. A.) — Bulgar ajansı bildiriyor:

Hariciye nazırı M. Batalof, Bulgar ajansı muhabirine şu beyanatta bulunmuştur:

"Bana teklif edilen hariciye nazırlığını, yeni hükûmetin girişmiş olduğu millî birlik işine naçizane yardımda bulunmak için kabul ettim. Haricî siyaset sahasında Bulgaristan ile bilâistisna bütün devletler arasındaki dostluk rabıtalarını her gün daha ziyade kuvvetlendirmek için sarfedile gelmekte olan mesaiye yorulmaksızın devam edeceğim. Hiç şüphesiz her şeyden evvel komşularımızla iyi komşuluk münasebetleri vücuda getirmeye çalışacağız. Bu siyaseti Bulgarlar ittifakla tasvip etmektedirler.

Biliyorsunuz ki sabık hükûmetin son zamanlarda kabul etmiş olduğu hattı hareket, ayni telâkkilerin sadık bir ifadesiydi. Binnetice bizim esaslı bir teşebbüsümüz şunlardır: "Sulh ve herkesle iyi münasebetler tesis etmek ve anlaşmak, ayni zamanda Bulgaristanda şimdiye kadar olduğu gibi milletler cemiyetine sadıkane merbut kalacaktır.

Belçika heyeti

Berlin, 27 (A. A.) — Belçika heyeti murahhasası buraya gelmiş ve Reisicümhur tarafından kabul olunmuştur. Heyet, Belçika kralı Albertin vefatı münasebetile Almanyanın gösterdiği teessürlerden dolayı kral Leopoldun teşekkürlerini bildirmiştir. Mareşal Hindenburg cevaben, kral ile hükûmet ve Belçika milleti hakkında samimî temennilerde bulunmuştur.

Romen doktorlar

Zakopane, 27 (A. A.) — 35 Romanyalı doktordan mürekkep bir grup Çekoslovakyadan buraya gezmek için gelmiştir. Doktorlar Krakoviye ve oradan da Varşovaya gideceklerdir.

Metr Salem tahliye edildi

Ankara, 27 (Hususî) — Rüşvet vermekten suçlu Metr Salem on bin, Leon Faraci beş bin lira kefaletle bugün tahliye edilmişlerdir.

Beyazıt valisi

Ankara, 26 (Hususî) — Beyazıt valisi Refett Bey vekâlet emrine alınmış, yerine birinci umumî müfettişlik müşavirlerinden İmadettin Bey tayin edilmiştir.

Dört nazır Pariste vaziyeti konuşacak

Belgrat, 26 (A. A.) — M. Yevtiçin Cenevre müzakerelerinden sonra 10 - 11 haziranda Parise giderek Fransa hükûmetine resmî bir ziyaret yapması muhtemeldir.

M. Yevtiç, M. Maximos, M. Titulesko ve Tevfik Rüştü bey bilhassa Bulgar darbei hükûmeti dolayısıyle hâdis olan vaziyeti tetkik edecekler ve Bulgaristana Balkan misakını kabul ettirmeye çalışacaklardır. Bundan başka M. Litvinofun Cenevrede bulunması, M. Yevtiçin M. Titulesko ve M. Benes ile bilittifak Sovyet Rusya ile küçük itilâf arasında münasebet tesisine dair olup M. Litvinof ve M. Titulesko tarafından Fransada evvelce başlanmış olan müzakerelere devam etmek fırsatını bahşedecektir.

Alâkası yok

Tarık Hilmi Ef.

Tarık Hilmi efendinin, gazetemize mensubiyetini ileriye eürerek gerek abone kaydetmek, gerek ilânlarını neşretmek behanesile öteye beriye müracaatta bulunduğunu öğreniyoruz. Gazetemize mensubiyeti olanlar üzerlerinde vilâyetçe musaddak birer hüviyet varakası taşımaktadırlar. Bu cihetle müessese ve eşhasın neticesi kendilerini zarara uğratmaktan başka bir şey olmıyacağı tabiî bulunan bu gibi müracaatlardan koruyabilmek için herhangi bir müracaat vukuunda hüviyet varakasını istemeleri, gösteremediği takdirde bu müracaat ne sebebe müstenit olursa olsun polise müraraat etmelerini rica ederiz.

Tarık Hilmi Efendi hakkında idaremiz lâzımgelen resmî teşebbüslere girişmiş olmakla beraber keyfiyetten okuyucularımızı da haberdar etmeyi lüzumlu görüyoruz. Tarık Hilmi efendi çok kısa boyludur, ekseriya başı açık gezer, telâşlı konuşur, esmer ve kalınca kaşlıdır.

SİYASET

Yugoslavya kralının siyasî düşünüşü

Sırbistan 1914 te 4 milyonluk bir ülkeydi. Bu halkın büyük bir kısmı harpte öldü. Belgratta 1914 te 80 bin kişi vardı. Bugün 300.000 kişi mevcuttur. Modern bir şehirdir... Sırplar, Horvatlar, Slovenlerden müteşekkil bütün Yugoslayva, bugün 15.000.000 nüfusludur.

Yugoslavya kralı Aleksandr, 1914 te kral olmuştu. 45 yaşındadır. Son zamanlarda Balkan misakına da dahil olmakla dünya sulhüne yardım etmek azmini gösteren liderler arasında bulunan kral, ecnebi matbuatına verdiği beyanatta, bazı şayanı dikkat sözler söyledi.

Harp ve sulh hakkında, Kral Aleksandr'ın fikirleri, daha ziyade sulh tarafını iltizam eder görunmektedır. Bazı parçalarını alıyoruz:

"Gerçi, bugünkü beynelmilel vaziyet hayli gergindir. Fakat harbi istiyen bir memleket var mıdır? Ben, kendi hesabıma istemem. Yugoslavyalıların yalnız bir arzusu var: Sulh!.. Harp, tahrip demektir. Bizse, imara muhtaciz... Başka memleketlerde de, bilhassa Balkanlarda, insanlar tanıyorum ki, sulh ve iyi münasebetler temini için çalışıyor. Bunlar, cesur adamlardır... Ve bir itilâf yolu bulmak üzere hayli fedakârlık göstermişlerdir. Bu insanları seviyorum. O kadar ki, birlikte çalışarak devamlı bir muvaffakiyet elde edeceğiz..."

Yugoslavya Kralı Aleksandr'ın Balkan misakı hakkında düşünceleri şunlardır:

" ... Misakımız, mühim bir sulh âmilidir. Fakat bugünkü haliyle, misak daha başlangıçta bir manzara arzediyor... Bulgaristan ve Arnavutluk henüz misakın haricindedir. Bu iki devletin de teşekkülümüz içine girmesinden daha şevkle arzuladığımız bir şey yoktur. İşte böylece, Balkanlar Balkanlılara kalacak ve haricî müdahale ve tesirden külliyen azade olacak."

Yugoslavyanın, diğer Avrupa devletleriyle münasebeti, Kral Aleksandr'a sorulduğu zaman:

"Biz Avrupanın bir parçasıyız. Bütün devletlerle, iyi münasebetin mevcudiyetini isteriz. Avrupa için hayırlı olan, bizim için de hayırlıdır...."

B. M. Meclisi matbuat kadrosunu kabul etti

Şükrü Kaya B.: "Biz çocukluğumuzdan beri matbuat hürriyetini özledik onu takyid etmiyeceğiz„ diyor

Ankara, 26 (Hususî) — B. M. M. bugünkü içtimaında, hudut ve sahiller sıhhat umum müdürlüğü 19 - 34 malî senesi bütçesine 579.438 lira masarifat ve 730.600 lirası da varidat, keza inhisarlar umum müdürlüğü 1934 malî senesi bütçesini de 7.390.412 lira masarifat ve 40 milyon muhammen varidat olarak kabul etmiştir.

İnhisarlar umum müdürlüğü bütçesinin müzakeresi esnasında muhtelif hatipler söz almışlardır.

Gümrük ve inhisarlar vekili Ali Rana Bey vaki istizah ve mütalealara cevap vermiştir.

Matbuat umum müdürlüğü teşkilât ve vezaifine dair olan kanunun müzakeresi esnasında Dahiliye Vekili Şükrü Kaya Bey, söz alarak beyanatta bulunmuş ve ezcümle şunları söylemiştir:

"Şimdiye kadar matbuat müdürlüğü teşkilâtına verilen ehemmiyete rağmen kendisinden beklenilen hizmetlerin görülmemiş olması kendisine lâzım gelen organların verilmemesindendir.

Matbuatyalnız memleket dahilinde efkârı umumiyeyi temsil veya tevlit etmekte değil, memleketin hissiyatını, düşüncesini, kudretini harice ve bütün cihana yaymaktadır. Hakikate uymiyan, memlektin efkârı umumiyesini ifade etmiyen her hangi yanlış veya noksan bir havadis aksi tesir uyandırır. Vaktiyle memleketimiz hakkında ya bilgiçlik veya ukalâlık yüzünden neşredilen yanlış hâdiseler ve havadisler Lozanda aleyhimizde katî delil deye birer birer yüzümüze çarpılmıştır. Bugün de her hangi bir havadisi herkesten evvel gazetemize yetiştireceğiz diye verilen küçük fakat yanlış bir haber memlekete ve millete çok zarar verebilir.

Geçen gün Başvekil Paşa Hazretlerinin yazdığı beyanname buradan verilen ve İstanbul gazetelerinde çıkan yanlış ve nakıs bir havadisi tafsil etmekten ibarettir. Başvekil Paşanın yerinde ihtarı kâfi değilmiş gibi, bugün gene İstanbul gazetelerinden birinde istikraz kanunu hakkında çıkan nakıs ve noksan bir haberin nakıs ve noksan ve hattâ menfi tesirlere âlet veya makes olan muhitlerde millet ve memleket aleyhine işletildiğini işittim. Mesele şudur:

Bir istikraz kanunu vardır. Bunun esası bundan evvel yapılan dahilî istikrazların aynıdır.

İstikraz, tamamiyle ihtiyaridir. Gazetenin nakıs ve natamam havadisi malûm muhitlerde mecburî diye tefsir edilmiş ve o suretle işaa olunmuştur. Halbuki, istikraza salâhiyet kanunu meydandadır. Ve bunun Ergani istikrazından zerrece farkı yoktur.

Başvekil paşa hazretlerinin beyanatı tekrar tekrar okunsun isterim.

Yapılan kanunlar ve alınan tertipler Türk milleti zengin olsun ve Türk parası kıymetli ve müstakar olsun diye yapılmıştır. (Bravo sesleri)

Bu lâübalilik yarın memlekette daha büyük felâketlere, kötülüklere sebep olabilir. Söyledik lerim matbuatın tesiri menfi olan cihetleridir. Gayemiz, matbuatla teşriki mesaidir. Hürriyeti matbuatı takyit hiç bir vakit aklımıza gelmez.

Bizim gençliğimiz, ve bugün içinizde bulunanların bir çokları nın gençliği hürriyeti matbuat hasretiyle geçmiştir.

Efkârı umumiyeye müessir olan vasıtalar yalniz matbuattan gazetelerden ibaret değildir.

Risaleler, tiyatrolar, radyo, film ve plâklar da bu kısma dahildir. İleride kimbilir, medeniyet bize daha ne kadar neşir vasıtaları görecek ve verecektir. Matbuattan başka diğer bütün bu efkârı umumiye müesseseleri de bugüne kadar hakikaten devletin muavenetinden ve devletle iş birliğinden mahrum bir haldedirler. Millî filmlerden çıkan bazı meselelerin heyeti âliyenizi ve efkârı umumiyeyi ne kadar rencide ettiğini bilioyrum.

Bizim istihdaf ettiğimiz gaye, faydayı temin etmektir. Bizim gazetelerimizin hepsi de milliciliik ve inkılâpçılık sıfatını harp meydanlarında kazanmışlardır. Sahiplerinin bir çoğu aramızdadır. Ve aramızda olmıyanlar da fikren ve vicdanen bizimle beraberdirler.

Türkiye Büyük Millet Meclisi ve onun itimadına istinaden cumhuriyet hükûmeti millî ülkünün dimağıdır. Gazetelerimiz de onun dili.. Eğer dimağın düşündüğünü dil her zaman tam olarak ifade edemiyorsa bu da, dimağ ile dil arasındaki mesafenin uzaklığından dır. Yoksa hissin, fikrin, emelin ve düşüncenin farkından değil.. İşte, aradaki bu mesafe dolayısile bu dilden tamamen istifadeyi temin edemiyoruz. Mahaza bunun da çaresini bulmağa çalışacağız. Burada devlet ve hükûmetle daima hali temasta bulunan matbuatın hakikî mümessillerinden murahhaslarından mürekkep bir heyet teşkil etmek fikrindeyiz. Bunu yapmakla orada düşünüleni bilmiyoruz diye bize bir mazeret dermeyanına da mani olacağız.

(Güzel sesleri)

Diğer bir düşüncemiz de matbuat kanunu hakkındadır. Malûm âliniz matbuat kanunu pek yakın zamanlarda islâh edilmiştir. Fakat matbuat umum müdürlüğünün bugünkü vaziyeti bütün diğer neşriyatı da mürakabe etmek olduğuna göre zannediyorum ki, orada da ufak bir tadil, bir rötüş yapmak lâzımdır.„

Fevzi Paşa Hz.nin Atinaya gidecekleri haberi teeyyüt etmiyor

Ankara, 26 (A.A.) — İstanbul gazetelerinden naklen Erkânı harbiyei umumiye reisi müşür Fevzi Paşa Hazretlerile Millî müdafaa Vekili Zekâi Beyefendinin Atinaya gideceklerine dair bazı havadis görülmüştür.

Mehalifi aidesi nezdinde yaptığımız tahkikatta bunu teyit edecek bir haber alınamamıştır.

Benim görüşüm :

öz Türkçeyi böyle anlıyorum!

Öz Türkçenin diriltilmesi yolunda, bizi çok sevindiren işler yapılıyor.. T. D. T. C. nin çıkarmıya başladığı "Osmanlıcadan Türkçeye Söz Karşılıkları Tarama Dergisi,, şöyle bir karıştırılınca, doğrusu, eşsiz benzersiz gibi görünüyor. "Dergi,,, basılıp bitmiş olarak elimize geçince, yazı yazarken sıkışırsak, kolay kolay ona başvurabileceğiz. Karşılığını kestiremediğimiz özleri arapça, farsça sözleri burada bulabileceğiz. Artık şu apaçık görülecek: Dilimiz yalnız İstanbulun lâkırdılarına bağlı kaldıkça fakirmiş, züğürtmüş; başka yerlerin Türkçesinde kullanılan, bizim de güçlük çekmeden benimsiyeceğimiz nice nice sözler, lâkırdıları varmış!

Bilmem, gözünüzden kaçmadı mı? Bu yazımı, arapçanın, farsçanın yardımını dilenmeden yazıyorum. Güçlük de çektiğim yok. Gel gelelim, Türkçe bugünkü İstanbul konuşmasına bağlı kaldıkaç, bütün söylemek istediklerimizi böyle kolay kolay yazamayız. Kimse: "Dilimizi genişeltmiyelim, şimdi kaç söz biliyorsak onları kullanarak yasak savıverelim, olsun bitsin!,, diyemez. Yoksa, Tanrı göstermesin, dilimizi, çerkesçeden de daha bücür bir boya indirmiş, çelimsiz çalımsız bir kılığa sokmuş sayılırız.

Demek, "Tarama Dergisinde,, yazılı bulunan yeni sözlerin birçoğunu beğenip kullanacağız. Kulağımızı okşamıyan artı kalanlar ise, öylece, Dergide yazılı duracak: yüksek bilgi işlerinde biribirinden az çok aykırı düşünüşleri söylemek istiyenlerimiz, bunlardan uygun bulduklarını seçecekler; eskiden arapça, farsça alışılmamış lâkırdılardan sözler düzerek ortaya attıkları, çocuklara bellettikleri gibi, bizlere bunları öğretecekler..

Bu anlattıklarım baştan aşağı iyi.

Gel gelelim, "Tarama Dergisi,, bitmediğinden, şimdi elimiz kolumuz bağlı mı oturacağız?. "Tarama Dergisi,, basılıp bitince de, iş kalmadı mı sanacağız? Türk okur yazarları, başka yollardan da çalışmalı değil midir?.

Netekim, çalışılıyor da..

Doğrusu, emek veren arkadaşlarımdan geri kalmak istemedim. Bir deneme de ben yapıyorum. Sanırım, düşüncelerim, uğraşışım pek çok arkadaşlarımınkilere benzemiyecek..

Bence çalışmıya, bütün Türklere birden en kulak okşayıcı, gönül çekici gelen, kimseyi ürkütmiyen, yadırgatmıyan, irkiltmiyen sözlerden başlamalıdır. Yazıcılarımızın ne yazdığının anlaşılması gerektir. Bunun için de, bütün hızımızı şimdiki dilyasasında adına eklenti dediğimiz, söz bölmeciklerine vermeliyiz. Eskiden, çocuklara, arapça sözlerin "istif'al,, ve "mufaale,, ve "if'al,, gibi biçimlere girince ne demeye geldikleri öğretilirdi. Çocuk daha ilk işittiği bir ses toplantısı ile karşılaşınca:

— Ha!.. "İsdar,, "sudur,, dan "Çıkarma,, demek.. "Mudarebe,,, "darebe,, den "karşılıklı vuruşma,, demek.. "İstismar,, "semere,, den 'yemişini isteme,, demek!.. diye anlardı.

Düşünceme kalırsa, güzel ya -

(VA-NO)

(Devamı 7 nci sayıfada)

Kitapçı Semih Lütfü Beyin kitapları ne oldu?

Kitapları ardiyeden Ahmetle çalıp kitapçılara satan Vahit; "Bedava mal bulduk, alıyorduk,, dedi

—Dün İstanbul üçüncü ceza mahkemesinde şayanı dikakt bir dava görülmüştü. Davacı yerini Sühulet kütüphanesi sabihi Semih Lûtfi Bey ve avukatı işgal ediyordu. Suçlu yerinde de Vahit ve Niyazi Efendiler vardı.

Semih Lûtfü Beyin iddiasına göre Vahit Efendiyle şimdi Eskişehirde bulunan Ahmet Efendi Semih Lûtfü Beyin ardiyesine girerek 15088 liralık kitabını çalmışlar ve bu kitapları kitapçı Karabet Efendiye satmışlardır.

Kitapçı Karabet Efendi de bu kitapların çalınmış olduklarını bildiği halde bunları satın almıştır.

Semih Lûtfü Bey davasını yana yakıla anlattıktan sonra reisi suçluları sorguya çekti.

Vahit Efendi bu kitapları Ahmet Efendiden aldığını, ardiye olarak kullanılan hana beraber gittiklerini, sonradan örülmüş bir pencere üzerindeki demir kapağı kaldırıp içeriye girdiklerini ve kitapları aldıklarını anlatmıştır. En sonra sözlerini:

— Bedava mal bulduk, alıyorduk.. Cümlesiyle bitirmiştir.

Dava edilenlerden kitapçı Niyazi Efendi kitapların çalınmış olduğudan kat'iyyen haberdar olmadığını söylemiş ve:

— Şimdi bir çok kitaplar kilo ile satılıyor. Hattâ bir matbaa son günlerde 77 bin liralık kitabı gayet ucuz fiyatla toptan sattı. Meşhur, tanınmış imzalı muharrirlerin yüz, yüz elli kuruşluk eserleri on, on beş kuruşa satılıyor.. Dolayısile Vahit Efendi bana getirdiği bir kaç küfe kitaptan kat'iyyen şüphelenmedim.. Bunlara mukabil verdiğim para da otuz, kırk lirayı geçmez, demiştir.

Mahkeme heyeti Vahit efendiye evvelce sabıkası olup olmadığını sormuş, Vahit efendide yine hırsızlık maddesinden bir ay yattığını söylemiştir.

Neticede Ahmet, kitapçı Karebet ve kitapları taşıyan küfeci Ali efendilerinde sorguya çekilmesine karar verilerek muhakeme 9 haziran a bırakılmıştır.

On yeni kruvazör

Pariste çıkan Tan gazetesi Ankara muhabirinden alarak neşrettiği bir telgrafa göre Türkiye Japonyaya on tane yeni harp kruvazörü ısmarlamıştır.

Bundan başka Japonya ile Türkiye arasında iktısadî sahadada bir çok anlaşmalar vuku bulmuş ve her iki taraf tam bir surette anlaşmışlardır.

Gene ayni gazeteye göre Türkiye Bulgaristan hududunda ve boğazlarda askerî tahşidat yapmakta ve buraları modern bir askerî mıntaka haline sokmaktadır.

Lozan muahedesi mucibince bu na imkân olmadığından Tan muhbirinin telgrafının doğru olmadığı anlaşılıyor.

Taşla yaralandı

Dün Sultanhamet, ikinci sulh ceza kâ[illegible]ziye Hanım Saraçhane [illegible] Bozdoğan kemeri altında [illegible]tiği sırada yukardan atılan bir taşla hafifçe yaralanmıştır.

Feyziye Hanım taşların o esnada kemerin üstünde bulunan bazı lise talebeleri tarafından atıldığını söyliyerek şikâyette bulunmuştur.

Çimento yollar

Trakya ile Hacıosman bayırı arasındaki yolun çimento ile yapılması karalşatırılmıştır. Bundan başka şehrimizin en işlek caddelerinden biri olan Eminönü — Sirkeci arasındaki Reşadiye caddesi de çimento olarak yapılacaktır. Tecrübe; muvaffakıyetle neticelendiği takdirde şehrimizin diğer caddeleri bu şekilde yapılacaktır. Bu caddelerin malzemesi çimento fabrikaları tarafından meccanen verilmiştir.

Esnaf bankası meselesi

Esnaf Bankası meselesi etrafında müdeiumumilikçe yapılan tahkikatın dünkü safhasında şehir meclisi âzasından Mehmet Ali Bey dinlenilmiştir.

Esnaf Bankası hakkında rapor veren komisyonda bulunan Mehmet Ali Beyin dinlenmesi bir saat kadar sürmüştür. Tahkikatı yapmakta olan müdeiumumî muavini Ahmet Muhlis Bey bugün de tahkikatına devam edecek ve gene şehir meclisi âza[illegible]an İsmail Sırkı Beyi dinliyecektir.

Bir çocuk boğuldu

Beylerbeyinde Göksu caddesinde mütekait İsmail Paşanın evine misafir olarak gelen Nazmiye Hanımın üç yaşındaki çocuğu bahçede oynarken kazara havuza düşmüş ve boğulmuştur .

Kalp para

Lângada mukim Marko Efendi tramvayda biletiçiye verdiği on kuruşluk para kalp olduğundan yakalanmış ve tahkikata başlanmıştır.

Kavga

Galata Mumhane caddesinde oturan Seher hanımla gene ayni yerde oturan Kasım bir kira meselesinden dolayı kavga etmişlerdir. Seher Hanım müracaat ederek dövüldüğünü iddia etmiştir. Tahkikata devam ediliyor.

Su yüzünden

Şehremininde Karabaş mahallesinde çeşmeden su almak meseden dolayı kavga eden hamal Süleymanla Kemal yakalanmışlardır.

Kamyon çarptı

Dün saat 13 te Şehremini Fındıkzade tramvay istasyonu yanında şoför Fevzinin idaresinde kireç yüklü 3—322 numaralı kamyon 12 yaşında bir kız çocuğuna çarparak, başından ve bacağından yaralamıştır. Şoför yakalanmış ve çocuk hastahaneye kaldırılmıştır.

Yangın başlangıcı

Dün Kasımpaşada Dörtyol caddesindeBalaban hanında tütün amelesi Kavalalı Ahmet, odasında yakmış olduğu mangaldan sıçrıyan ateş yatağına sirayet etmiş ve yanmağa başlamıştır. Derhal yetişilerek söndürülmüş ve büyümesine imkân bırakılmamıştır.

Beykoz yangını

Geçenlerde Beykozda Umur yerinde Neft sendikat şirketine ait depolardan çıkan yangının tahkikatına devam edilmektedir.

Kastı yapanlar bütün delilleri ortadan kaldırdıklarından mesele de kasit olduğu anlaşılmış olmasına rağmen tahkikat bir türlü kat'î neticeye yaklaşamamaktadır.

Yangın hâdisesinin hemen müdeiumumiliğe ihbarı kanunen lâzımken ihbarın ancak on bir saat teahhürle yapıldığını gören iddia makamı bu geç haber verme meselesini de tahkike lüzum görmüştür.

Diğer taraftan İstanbul müdeiumumiliği evvelce tevkif edilen üç suçluyu aleyhlerinde kanunî delil bulamadığından tahliye etmiştir.

Sarı yer yolları

Sarıyer iskelesinden sulara giden yol, bir kaç senedenberi toz toprak ve moloz içinde ve berbat halde idi. Bu sene Sarıyer kaymakamlığı tahsisatsız olarak kendi amele ve vesaiti ile bu yolu tamir etirmiş ve üzerine de bolca deniz kumu döktürmek suretiyle hem Sarıyerlileri, hem de yazın oraya hava tepdiline ve gezmeğe gelenleri bu toz deryasından kurtarmış ayni zamanda bu yeni yolun iki tarafına akasyalar diktirmiştir. Sarıyerliler bu yolun ismini (Yeni yol) koymuşlardır.

Tavzih

Gazetemizin 26 nisan tarihli nushasında Kasımpaşada Zeki isminde birinin eroin satarken yakalandığını yazmıştık. Bu Zekinin Kasımpaşada Mutftkktpı caddesinde Akbaba yokuşunda 3 numaralı evde oturan Zeki beyle hiç bir alâkası yoktur. Tavzih ederiz.

Okuma odası istiyorlar

İstanbulun en büyük köyü olan ve on iki bin nüfusu bulunan Ramililer köylerinde bir Halkevi şubesi ve bir okuma odası açılmasını istiyorlar. Bunun için Rami münevverlerrinden bazıları lâzım gelen yerlerde teşebüslere başlamışlardır. Ramililerle bu çok hayırlı istek ve teşebbüslerinde biran önce muvaffak olmalarını dileriz.

Gözümle

İmtıhan

Napolyon Bonapartın imtihan hakkında sarfettiği sözleri herkes bilir. Eğer Napolyon bugünün adamı olup da bu sene lise ve ortamek teplerden bakalorya verecek Türk gençleri arasında bulunsaydı imtihan korkusu kimbilir kaç misli çoğalırdı.

Maarif vekâleti bu sene lise ve ortamekteplerden çıkacak gençlerin bilgili olmasını temin kaydı ile değme babayeğidi düşündürecek bir imtihan usulü meydana koydu. İmtihan olacak gençler tanımadıkları bir heyet muvacehesinde evvelce tesbit edilmiş sualler soru - larak imtihan edilecek, muayyen bir müddette söyledikleri dinlenerek kendilerine hiçbir îmâda bulunulmadan imtihan odasından çıkmıya davet edilecekler. İmtihan heyeti birkaç dakikadaki intiba ile bu gençlerin atisine büyük tesir gösterecek bir karar alacak gençlere numara verecek.

Metot, lüzumsuz merhametin az çok tesirini gösterdiği bir devirde çok güzel ve çok yerinde gözüküyor.

Fakat, eğer bu alınan kararla meydana gelecek vaziyet üzerinde biraz duraklarsak bir takım zayıf noktalar göze çarpar.

Her şeyden evvel bu karar ders senesi sonunda verilmiştir. Şimdiye kadar tedris yeknasaklığına maalesef riayet edilmemiştir. Muallimler muhtelif metotlarla, muhtelif tarzda tedrisat yapa gelmişlerdir.Bu, bu sene olmasa bile geçen ve evvelki seneler böyle olmuştur. Bakaloryaya girenler ise üç senelik bir bilginin neticesini meydana koyacaklardır. Müstakil bir imtihan heyetinin soracağı suallerin gençlerin toplıyabildikleri bilgilere - bahusus fen kısmında - aykırı olması ihtimali vardır.

Bir nokta daha işarete değer; muallimin imtihanda bulunması, sual sormak veya talebeye yardım etmek için değildir. Fakat talebenin üç tedris senesi esnasındaki muvaffakıyet derecesini imtihan edenlere lüzumu halinde bildirmek vazifesidir. Bu, talebeden herhangi birinin arızî bir sebeple haksız yere feda edilmemesini temin eder. İmtihan heyetleri bu noktada da irşatsız ve tahminî bir surette karar vereceklerdir.

Tekrar ediyoruz; şekil ilk görünüşte çok hoş, çok dürüsttür. Fakat birçok "Çapanoğlu,, lar kaldırabilir. Biz bunu işaret ederken verilen kararın önüne geçilmesini kastetmiyoruz. Yarın dersler kesiliyor. 31 mayısta imtihanlar başlıyor. Şu son dakikada bu satırları bize yazdıran tek saik şudur: İmtihan heyetleri gayet basiretkâr davranmalı, ve yanlış bir hüküm yürüterek bir takım gençlerin atisini darbelememek için büyük hassasiyet göstermelidir. Bunun mümkün olmasını temenni edelim.

M. Gayur

Tavzih

Geçen salı günü altıncı hukuk mahkemesinde bir boşanma davası görüldüğü sırada karı koca arasında çıkan bir hâdiseden bahsetmiştik. Davacılardan Ziya Bey gazetemize bir mektup göndermiştir. Ziya bey mektubunda, mahkeme kararının kendisinde uyandırdığı teessür sevkiyle zevcesinin boğazına sarıldığını, fakat hâkimler va kanunlar aleyhine bir söz söylemediğini bildirerek bu noktanın tavzihini rica etmetkedir.

HABR'in hikâyeleri

Uğurlu ayı!

Ahmet Paşa an asıl Sırbistan eşrafından birinin oğluydu. Küçükken Kanunî Sultan Süleyman tarafından saraya alınmış, büyütülmüştü.

Ahmet Paşanın çok meraklı bir hikâyesi vardı.. Sarayda büyüdükten ve Müslüman olduktan sonra, padişahın gözdelerinden bir Rus kıziyle evlenmiş, fakat, bu kız bir kaç sene sonra, ufak bir hastalığı müteakip çarçabuk ölmüştü.

Ahmet Paşa karısını çok sevdiği için, aradan uzun seneler geçtiği halde bir türlü başka bir kadınla evlenemiyordu.

Ahmet Paşanın bu güzel karısı şimal Rusyası eşrafından birinin kızı iken, kendisini esir tacirliği yapan kaçakçılardan biri nasılsa elde edip İstanbula kaçırmıştı.

Rus dilberi ölürken, Ahmet Paşaya vasiyet etmişti:

"— Memleketimide benden daha güzel bir kız kardeşim vardır. Benden sonra elbette tekrar bir başka kadınla evleneceksin.. Oraya kadar gider ve kardeşimi arar, bulur, onunla evlenirsen, toprağın altında müsterih yatarım!.,,

Ahmet Paşa karısının vasiyetini unutmadı.. Ve bir gün padişahtan müsaade alarak Rusyaya seyahata çıktı.

* * *

Ahmet Paşanın şimal memleketindeki macerası uzundur..

Ruslar şüphelenerek, onu tevkif etmişlerdi.

Ahmet Paşa göklere uzanan bu yüksek va karlı dağların eteğinde bir küçük Kazan köyünde oturuyordu.

Rus Çarı onun Türkiyeye dönmesine müsaade etmemişti.

Ahmet Paşa bu şirin köyde dört sene kalmıştı. İstanbul gözünde tütüyor, gece uykusunda bile İstanbulu sayıklıyordu.

Ahmet Paşa bu köyde ilk önce çok sıkı bir göz hapsine alınmışsa da, aylar senelere kalbolunca. Rus memurları Ahmet Paşaya ısınmışlar ve emniyet etmeğe başlamışlardı.

Ahmet Paşa Rusların esiri olarak bu köyde çile dolduruyordu .. Bir kaç defa Çara memleketine dönmesi için rica ve müracaat ettiyse de, müsbet bir netice alamadı.

Ahmet Paşa bir gün, köyün kenarındaki buzlu koyda bir sandal gördü..

Mevsim kış ve ortalık çok soğuktu. Sandalda bir kaç Rus memuru vardı. Memurların karşı sahile geçmek üzere yola çıktıkları belliydi.

Ahmet Paşa koy kıyısında dolaşırken birdenbire bu küçük kayığın üzerine büyük bir beyaz ayının çullandığını gördü.. Kayık yana yatınca içindeki memurlar korkudan suya dökülmüşlerdi.

Suda ve karada yaşıyan beyaz ayılar bu mevsimde aç kalarak insan avına çıkarlardı. Beyaz ayı avlarını denize döktükten sonra, nasıl olsa içlerinden birini yakalayıp sahile sürükliyecek ve parçalıyarak yuvasına götürecekti.

Ahmet paşa derhal silâhına sarıldı.. Başka bir kayığa atlıyarak ilerledi. Ağızdan dolma tüfeğini ayının üzerine boşalttı.

Ayı ilk yarayı sırtından almıştı. Beyaz ayıların sırt derisi çok ince olduğundan müvazenesini kaybederek suya yuvarlandı.

Ahmet Paşanın imdada yetişmesinden çok memnun olan Rus memurları birer birer kayığa atlıyarak geri dönmüşlerdi.

Bu hâdiseden sonra Rus memurları Ahmet Paşanın çok samimî dostları olmuştu.

Ahmet Paşa, bir gün, bunlardan birine:

— Yahu, size bukadar iyiliğim dokundu.. Siz de bana bir iyilik yapmak istemez misiniz?. dedi.

Ve memurların kendisine müsait göründüğünü görünce derdini anlatmağa başladı:

— Ben Rusyaya, ölen karımın kız kardeşini bulmak ve onunla evlenmek üzere gelmiştim. Acaba siz bana onu bulamaz mısız?

Memurlar kızın aile ismini öğrenince hep birden gülüştüler.

Ahmet paşa:

— Ne gülüyorsunuz dedi.. Ben zannettiğiniz kadar yaşlı bir adam değilim.. Saçım, sakalım uzamış diye beni ihtiyar mı sanıyorsunuz? Ben henüz kırk dördünde bile değilim..

Memurlardan biri ciddiyetle paşanın yanına sokuldu:

— Çok taliin varmış!.. Sorduğun kız, bir kazak delikanlısiyle evlenmek üzeredir. Mademki sen bizim hayatımızı kurtardın!.. Biz den sana o kızı kaçırıp getireceğiz. .

* * *

Memurlar sözünde durdular..

Ahmet Paşanın istediği kızı bir gece elbirliğiyle kaçırdılar.. Paşanın yattığı eve getirdiler.

Tali insana gülünce gülermiş..

Genç kızın ayağı uğurlu gelmişti. Üç gün sonra Çar öldü. Yeni Çar Türkiye ile dosct geçinmek istiyordu. Ahmet Paşayı serbest bıraktı..

Paşa yeni karısiyle İstanbula döndüğü zaman, dostlarına başından geçenleri anlatırken:

— Beyaz ayı uğur getirdi, diyordu, onu öldürdüm.. Taliim açıldı.. Hem aradığımı buldum.. Hem de esaretten kurtuldum!..

Ishak Ferdi

Yarın ve müteakip günler, bu resimli hikâyeleri gene, eskisi gibi, Hatice Süreyya Hanımla (Vâ—Nû) Bey yazacaklardır.

HABER'in

Büyük deniz Gezintisi

Kuponlarımızın, daimî kuponlarla tepdiline ve davetiyelerin tevziine başlandı.

Okuyucularımız her gün öğleden sonra — cumaları müstesna — müracaat etmeleri lâzımdır.

Davetiyelerin tevzii 30 mayıs tarihinde nihayet bulacaktır. Davetlilerin yanlarında getirebilecekleri davetlilere mahsus 80 er kuruşluk biletlerin satışı 5 haziran tarihinde bitecektir.

Pek mahdut miktarda hazırlanan lüks mevkiler için şimdiden müracaatta bulunulmalıdır.

Bu biletlerin fiatı 150 ve 200 kuruştur.

Fıkra müsabakası

En iyi, en güzel fıkraları bize gönderecekler in yazıları; burada neşredilecektir. Yalnız bu fıkraların uzun olmaması, seçme olması ve okunaklı yazılması lâzımdır.

283 — Onu bende yaparım

Bektaşinin biri bir Ramazan günü binliğini alıp kıra gitmiş ve çekmeğe başlamış. Çektiçke coşmuş, coştukça çekmiş derken şişeyi yarılamış..

Kafa iyice dönmeğe başlayınca ellerini havaya kaldırmış :

— Hey Allahım, dedim. Bu kadar mübarek bir şeyi kullarına niçin haram ediyorsun?.

O esnada birdenbire hava bozmuş.. Fırtına çıkmış ve bir yıldırım şişeye isabet ederek şişeyi tuzla buz etmiş. Bu vaziyete fena halde kızan Bektaşi:

— Hey Allahım, hem rakı içmezsin, hem de kullarının içmelerine mâni olursun.. Şişeyi kırmak kolaydır.. Onu ben de yaparım.. Fakat eğer muktedirsen rakı dolu bir binlik yarat demiş..

Ortaköy: Faruk

284 — Sermayesine satmış

Hırsızın biri bir palto çalmış. Fakat çarşıda satarken her nasılsa başka bir hırsız kolayını bularak paltoyu çalıverir.

Akşam üzeri diğer arkadaşları kendisine sorarlar:

— Nsıl, paltoyu kaça sattın ?

— Alış veriş durgundu, sermayesine satım..

Bakırköy: Sami

Türk tiyatrosu tarihi

Refik Ahmet

İkinci cilt çıktı

Vapur gezintisinde büfe kiralamak istiyenler

Gazetemizin, Haziranın ilk haftası içinde yapacağı büyük deniz gezintisine tahsis edeceği vapurun büfesi satılıktır. İstiyenler, Mayısın 28 nci günü akşamına kadar gazetemizin İdare Müdürlüğüne müracaatları.

Gidilebilecek eğlence yerleri

SİNEMALAR :

İPEK: Otomobilde İzdivaç.
MELEK: Hüküm gecesi
ELHAMRA: Şen mülâzim.
SARAY: Beyaz şeytan.
SUMER: Ateşli kadınlar.
TÜRK: Merkez tayyare filosu.
ASRİ: Şeytan kardeşler.
HİLÂL: Ankara Türkiyenin kalbidir.
ŞIK: Budapeştede skandal.
ŞARK: Mavi Tuna.
ALKAZAR: İstanbuldan geçerken
ALEMDAR: Ankara Türkiyenin kalbidir.
MIILI: Bir millet uyanıyor.
YILDIZ: Kim olduğunu bilmek istiyorum.
KEMAL BEY: Şehvet adası.
HÂLE: (Üsküdar) İstanbul sokaklarında.
FERAH: Ankara postası

BAKALORYA

Nakıl ve tercüme hakkı mahfuzdur

Yazan: M. Gayur

— 43 —

Cuma, Pazar ve Salı günleri çıkar

Üstübeç, sair kurşun mürekkepleri gibi zehirlidir. İmal ve istimali tehlikelidir. Üstübeç boyaları tefessüh olan yerlerde kükürtlü idrojenden siyahlanır, çünkü kükürtlü idrojen kurşunla birleşerek siyah renkte kurşun kibriti hasıl eder. Bunun için boyacılıkta üstübeç yerine çinko hümuzü kullanılır .

Üstebecin imali ikidir:

1 — Klişi usulü: Mürdesenk "Sirke hamizi,, asid asetik te eritilir. Husule gelen mahlûl mutedil kurşun asetatıdır. Bu mahlûle işbaa kadar mürdesenk ilâve edersek esas kurşun asetatı haline gelir. Bu esas mahlûlünden hamızı karbon gazı geçirirsek üstübeç mayiin altında tortulanır.

2 — Felemenk usulü: Sirke hamızı ile hamızı karbon kurşuna tesir ettirilerek yapılır. İki katlı ve sırlı toprak çanaklar içine sirke hamızı konur. Üstüne halezün şeklinde bükülmüş bir kurşun levha konur. Çanak bir kurşun levha ile kapatılır. Bu suretle hazırlanmış çanaklar yan yana konarak aralarına çiftlik gübresi doldurulur. Gübrenin tahammüründen hararet ve hamızı karbon husule gelir. Ve hamızı karbon tesiriyle kurşun üstünde bir üstübeç tabakası hasıl olur. Bu tabaka kazıldıktan sonra ameliyata devam olunur.

Kurşun mürekkepleri zehirdir. Kurşunun keskin zehirlenmesine karşı dahilen Sülfat dö magnezi alınır; batî zehirlenmeğe karşı kükürt kullanılır.

Kurşun iki kıymetlidir. Suda münhal mahlûlleri mariyeti sidyom mahlûlüyle beyaz bir tortu verir. Bu maiyeti kurşundur. Asit klodridrik veya suda münhal klorürlerle beyaz bir tortu verir.

İyod potasyom mahlûlü sarı renkte bir tortu verir.

Hamızı kibrit ile beyaz bir tortu verir.

Çinko

Çinko "Arapçası Tutya" beyaz, sincabî renkte, parlak bir madendir. Hava temasında bozulur. İzafî sikleti 7,1 dir.

419 derecede zeveban, 950 derecede galeyan eder. Erimiş çinko suya dökülürse kürte dedikleri şekilde tasallûp eder. Bu şekilde temas sathi fazla olduğundan idrojen istihsalinde bu nevi çinko kullanılır.

Saf olmıyan çinko işlenemez. Fakat yüz derece ısıtılınca işlenecek hale gelir. Yüz elli derece yukarısında gene kırılacak bir hal alır. 200 derecede havanda döğülürse toz haline gelir.

Çinko adî derecede hava temasında değişir. Üzerini beyaz sincabî bir tabaka kaplar. Bu tabaka esası karboniyeti çinkodur.

Erimiş tûtya fazla miktarda ısıtılırsa yeşil bir şule ile yanar. Havaya beyaz ve kalın bir duman yükselir. Bu $Zn\,O$ = hümzu çinkodur. Bu duman pamuk halinde tekâsüf eder. Çinkonun oksijenle alâkası pek fazladır. Onun için mürci' olarak kullanılır.

Çinko, kükürt, klor ve sair basit cisimlerle de birleşir. Sulu hamızlarla soğukta birleşerek idrojen intişar ettirir.

$$Zn + 2\,H\,Cl = Zn\,Cl^2 + 2\,H$$

$$Zn + H^2\,S\,O^4 = Zn\,S\,O^4 + 2\,H$$

Klorü çinko ve kibritiyeti çinko müzadı taaffen olarak kullanılır. İkincisi göz hastalıkları tedavisinde kullanılmaktadır. Klorü çinkonun suda mahlûlüne lehim suyu denir. Lehimlenecek pirinç, bakır, demirin pasları nın izalesi için kullanılır.

Hamızı hal yani sirke hamızı âdi derecede çinkoya tesir eder.

Çinko mürekkebatı zehirlidir. Bu madenle yemek kapları yapılmaz. Kaynar potas ve sud mahlûlleri bahusus toz halindeki çinkoya tesir ederler:

$$Zn + 2\,Na\,O\,H = Na^2\,Zn\,O^2 + 2\,H$$

Çinko levha halinde damları kaplamakta, banyo ve sair kaplar imalinde kullanılır. Erimiş çinko ile ziynet eşyası yapılır. Temizlenmiş demir levhalar erimiş çinkoya batırılınca demir galvanizme "Galvanize" olur ve tahammuz etmekten korunur.

Çinko, levha ve çbuk halinde Leklanşe, Danyel pillerinin kutpu menfisini imal için kullanılır.

Çinko bir çok halitaların terkibine girer. Başlıcaları şunlardır:

Pirinç = Leton: Çinko ve bakırdan mürekkep halitadır. Metanetini fazlalaştırmak için kurşun veya kalay ilâve olu... Alât, edevat, makineler, kapı tokmakları, levhalar, tübler, tel ve toplu iğne imalinde kullanılan bir mahlûttur.

Maykor: Bakır, nikel ve çinkodan mürekkep bir halitadır. Rengi beyazdır. H...da az müteessirdir. Perükâr, ...ra takımları, kuyumculuğa a... şeyler yapılmakta kullanılır.

Biyon: Bakır, kalay ve çinkodan mürekkep bir halitadır. Para ve madalya imalinde kullanılır.

Çinko, tabiatte kibriti çinko = $Zn\,S$ ve karboniyeti çinko = $Zn\,C\,O^3$ halinde bulunur. Bu iki filizlerden birincisine Blend, ikincisine Kalanin denir. Bu filizler İngiltere ve Belçikada pek çoktur.

Çinkoyu istihsal için Kalanin hava cereyanında teklis edilir:

$$Zn\,C\,O^3 = C\,O^2 + Zn\,O$$

Elde edilen çinko hûmzu kömürle karıştırılarak toprak borular içinde şiddetle ısıtılırsa hûmzu karbon gazı ile çinko buharları husule gelir.

$$Zn\,O + C = Zn + C\,O$$

Çinko buharları borularda veya bir kapta tekâsüf ettirilir.

Çinko filizlerin suda münhal klorû çinko ile kibritiyeti çinko haline değişmesinden sonra bu mahlûlden elektrik geçilrerek de istihsal olunur.

Memleketimizde Adanada Haydar dağında, İzmirde Kestanepınarda, Trabzonda Bruntide, Karasuda Kocagümüşte mühim çinko madenleri vardır.

HUMZÜ ÇİNKO = Susuz çinko humzü $Zn\,O$ ya çinko beyazı denir. Beyaz renkte bir tozdur. Isıtılırsa sararır. Soğuyunca tekrar beyazlanır. Hararette zeveban ve tahallül etmiyen sabit bir cisimdir. Bu cismi yalnız kömür tahlil eder.

Çinko hümzu suda erimez, su ile ittihat etmez.

Sulu çinko hûmzü $(O\,H)$ Zn ise suda erir.

Maiyeti çinko "Sulu çinko hümzü" bazan hamız, bazan esas vazifesini görür. Böyle humuzlara mutavassıt humuz, derler.

Bu cisim yağlı boyalar imalinde üstübeç yerine kullanılır. Üstübeç gibi kararmaz ve zehirli değildir.

Çinko iki kıymetli bir madendir.

Çinkonun suda münhal milihleri maiyeti sodyomla maiyeti çinkoyu vücude getirir ve beyaz bir tortû hasıl ederler.

Karbonetiyeti sodyom mahlûliyle beyaz rüsup verirler.

Kibriti alüminyom mahlûliyle beyaz tortu verirler.

Aluminyom

Beyaz mavimtrak renkte hafif bir madendir. Müstamel madenlerin en hafifi ve izafî sikleti 2,56 gramdır.

Levha ve tel haline gelir. ticarette levha, ince varak vetel halinde bulunur. Toz halinde de vardır. Alüminyom levha çok seslidir. Alüminyom hareket ve elektriki iyi nakleder. Elektriği nakil kuvveti demirinkinden dört defa fazla ve bakırınkinin nısfidir.

Alüminyom 659 derecede zeveban, 1800 derecede galeyan eder. Güçlükle işlenilir. Onun için halitaları kullanılır. Âdî derecei hararette rütubetli ve kuru havadan gayri müteessirdir. Ratıp havada yalnız sathi tahammuz ederek ince, donuk bir hümuz tabakasiyle örtülür. Alüminyom yüksek hararette oksijenle birleşir ve Alümin $Al^2\,O^3$ halini alır.

Alüminyom, oksijenle şiddetle birleşir bir mürcidir. İrca için irca edilecek cisim alüminyom tozu ile karıştırılır.

(Daha bitmedi)

Ben çocuklarla vuruşmam baban nerede?

Kahraman(!)Çin komandanları sağken yenemedikleri bu Türkün ancak cesedinden intikam aldılar

— Çinliler, dağları, sahraları, sahraları doldurarak geliyor. Bu kadar kalabalık bir düşmana karşı ne yapabilirdik?.

— Ölebilirdiniz!..

— ....

— Düşmanın karşısında geriye epen, düşmanın kalbine girmeğe ereddüt eden kargılarınızı biribinizin kalbine saplayın..

Üstleri başları toz içinde, elbielerinin yırtıklarından mermer daleleri fışkıran iki silâhşur başuğlarının gözü önünde kargıları biribirlerinin kalbine sapladı ar.

Başbuğ cihangirin gözlerinden ki damla yaş yuvarlandı. Bu yaşar iki Türk silâhşurunun: yüz bin Çinli askerin önünde ölmekten bir dakika zaaf duyarak kaçmalarındandı.

— Batur (*) larımın kanı bozuluyor, diye inledi..

Etrafında bulunan beylerin ve silâhşurların arasından yürüyerek çadırına girdi. Kargıları birbirlerinin kalbine saplıyan askerlerin cesetleri derhal ortadan kaldırıldı. Fakat bununla beraber söylemiş oldukları "Çinliler, dağları, sahraları doldurarak geliyor,, sözü kulaktan kulağa yayılmakta devam ediyordu.

Bitmez tükenmez harpler peşinde mütemadiyen genç neslini kaybeden koca kavimden bugün eline silâh alabilecekler; kılıç ve kargı allamaktan avuçları nasırlaşmış ihtiyarlarla henüz eline yeni kılıç alan bıyıksız delikanlılar kalmıştı. Ve şimdi Çililer kendilerini tehdit ediyorlardı. İmparator Ta— O — Kvong bu yılmaz, başa çıkılmaz kavmi ortadan kaldırmak, kendilerini kovarak işgal etmiş oldukları Kâşgar, Hokant, Aksu... Ve diğer yerleri yeniden ele geçirmek üzere yüz bin kişilik ordusuyu yola çıkarmıştı. Ordu en sağlam silâhlar ve iyi levazımla hazırlanmıştı.

Kendilerinden defalarca fazla ve dinç bir ordu karşısında Türkler bir şey yapamazdı.

Ve nitekim her gün geçtikçe mukader netice daha ziyade belli oluyor ve Çinliler etrafı kara bir bulut gibi kaplıyarak ilerliyorlardı.

O günden sonra cepheden hiç bir Türk silâhşuru geri dönmedi .. Bitmek, tükenmek bilmiyen ordulara karşı bütün Türk kılıçları kırılıncıya kadar çarpıştı. Kahramanlar öldüler. Ve siyah ordular ilerledikçe yaklaştı..

(*) Batur Türkçe kahraman demektir. Acemce de ayni mânaya gelen Bahadir kelimesinin buradan alınmıştır.

Cihangir han Çinlilerin bu kadar büyük bir ordu ile ve bu kadar az bir zamanda geleceğini hiç te ümit etmemişti. Aksi tesadüfe bakın ki bir iki ay evvel ordusunun büyük bir kısmına 9 aylık istirahat vermişti. Yiğitler, silâhlarını kınlarına sokarak köylerine analarını, babalarını ve karılarını görmeğe gitmişlerdi.

Cihangir han artık son kozunu oynamağa karar verdi. Yirmi otuz bin kişiden ibaret olan ordusu iye o sabah erkenden payıtahtan hareket ederek bu dağları, taşları kaplıyan orduyu karşılamağa çıktı.

İki gün sonra düşmanla karşılaştılar. İki taraf dövüşmek üzere saf bağladı. Karşılarında muazzam bir ordu duruyordu. Cihangir han miktarlarını görmek ve ona göre bir yol takip etmek maksadiyle yüksek bir tepeye çıktı. Güneşin insana baygınlık veren sıcaklığı altında ufuklara göz gezdirdi. Fakat karşısındaki düşman ordusunun sonunu görmedi .

Bu esnada düşman tarafından bir atlı silâhşur yalnız başına ortaya geldi:

— Ben Budanın oğlu ve Çin ülkesi imparatoru Ta— O — Kvangın silâhşuruyum.. Benimle vuruşacak yiğit varsa ortaya çıksın. diye bağırdı. Daha sözünü bitirmemişti ki en önde duran ve henüz çocuk denecek bir yaşta bir Türk yaya olduğu halde koşarak ortaya fırladı.

— Sait, Sait, diye mırıldandılar.

Fakat baştan aşağı zırhlı elbise giymiş olan ve gayet ağır silâhlarla ortada duran Çinli yerinden bile kımıldamadı:

— Ben çocuklarımla vuruşmam. Baban nerede?.

— Babam daha ben doğmadan sizinle çarpışırken öldü.. Fakat ben onun öz oğluyum ve seninle vuruşabilirim.

— Haydi oradan, sen daha elindeki kılıcı bile kaldıramazsın..

Sait geriledi:

— Kendini koru.. Şimdi görürsün kaldırıp kaldıramıyacağımı ...

Çinli bu sözlere fena halde kızdı. Derhal atını genç silâhşurun üstüne çevirerek ondan daha evvel hücuma geçti. Atiyle kendisini ezmeği kararlaştırmıştı.

Fakat mesele hiç te istediği gibi cereyan etmedi. Sait umulmaz ve tasavvur edilmez bir meharetle kendini korudu ve şaşkın şaşkın etrafa bakan Çinliyi bir vuruşta atından yuvarladı. Çinli düştüğü yerden kalkarak hücumunu tekrarlamak istedi. Fakat bu teşebbüsü kendisine çok pahalıya malol du. Saidin şimşek gibi savurduğu kılıcı bir dakikada kendisine güvenen mağrur silâhşuru öbür dünyaya göndermişti.

Çinliler daha fazla tahammül edemediler ve hücuma geçtiler . Fena fena bağırarak hücum ediyorlardı. Her Türk silâhşuru etrafında on tane Çinli buluyordu. Bir kol, on kola karşı, bir kılıç on kılıca karşı, nihayet ne yapabilirdi?. Fakat Türkler bu imkânsızlığı da yaptılar. Günlerce bu kudurmuş kütleye karşı kılıç salladılar. Ve birer birer öldüler.

Cihangir hanın kandan artık gözü görmiyor ve kulakları işitmiyordu. Günlerce uyumamış ve her gün her saat tazelenen yeni kuvvetlere karşı kılıç sallamıştı. Bu esnada dört defa kılıcı kırılmıştı. Artk bir şey hissetmiyordu. Kendisini kaybetmişti. Son kalan arkadaşı bir gece kendisini beraberlerine alarak dağlara çekildiler. Ve kendilerini düşmandan kurtulmuş görerek atlarından indiler. Ölü gibi yere yatarak görülmemiş, bir surette uyumağa başladılar.

Bu yarı ölü hayata şimdiye kadar hiç kimse kendisini bu derece kuvvetle atmamıştı.

Cihangir hanın kendisinden geçmesi ve uyuması ne kadar kuvvetli olduysa uyanması da o derece acıklı oldu. Çünkü bu büyük kahraman gözlerini açtığı zaman kollarını ve bacaklarını zincirle bağlı buldu.. Çinliler elde ettikleri bu şahini kaçırmamak için bütün tertibatı almışlardı.

Yüz bin kişilik ordu nihayet Cihangiri ölü gibi bir uykuda yakalâmağa muvaffak olmuştu. Ne kadar sevinseler, ne kadar iftihar etseler hakları vardı.

Çinliler, ordularını mahveden bu esir Cihangire çok işkence yaptılar. Baştan aşağı pırangaya vurulmuş olduğu halde kendisini azgın atların kuyruklarına bağlıya rak iki ayda Pekine kadar yaya yürüttüler..

Şarkın en esrarlı ve en anlaşılmaz bir şehri olan Pekin halkı bu ele avuca sığmaz, harıkulâde adamı görmeği pek merak ediyordu. Bunun için bir çok kişi kendisini bir an evvel görmek için yola dökülmüştü.

Cihangiri getiren kafile Pekin civarında kendisini gayet sağlam demir bir kafes içine koydu ve bu suretle Cihangir Pekine hakikaten bir aslan gibi girmiş oldu.

Kafes şehrin en büyük meydanına konuldu. Etrafında en mükemel yüz silâhşur nöbet bekledi. Ve bütün Pekin halkı günlerce önünden geçerek büyük bir korku içinde kendisini seyretiler.

En sonra imparator Ta — O Kvonda kendisini görmek istedi.

(Devamı 7 nci sayıfada)

Almanya yeni harbe nasıl hazırlanıyor?

Almanya bir haftada 2000 harp tayyaresi cephelere gönderebilir

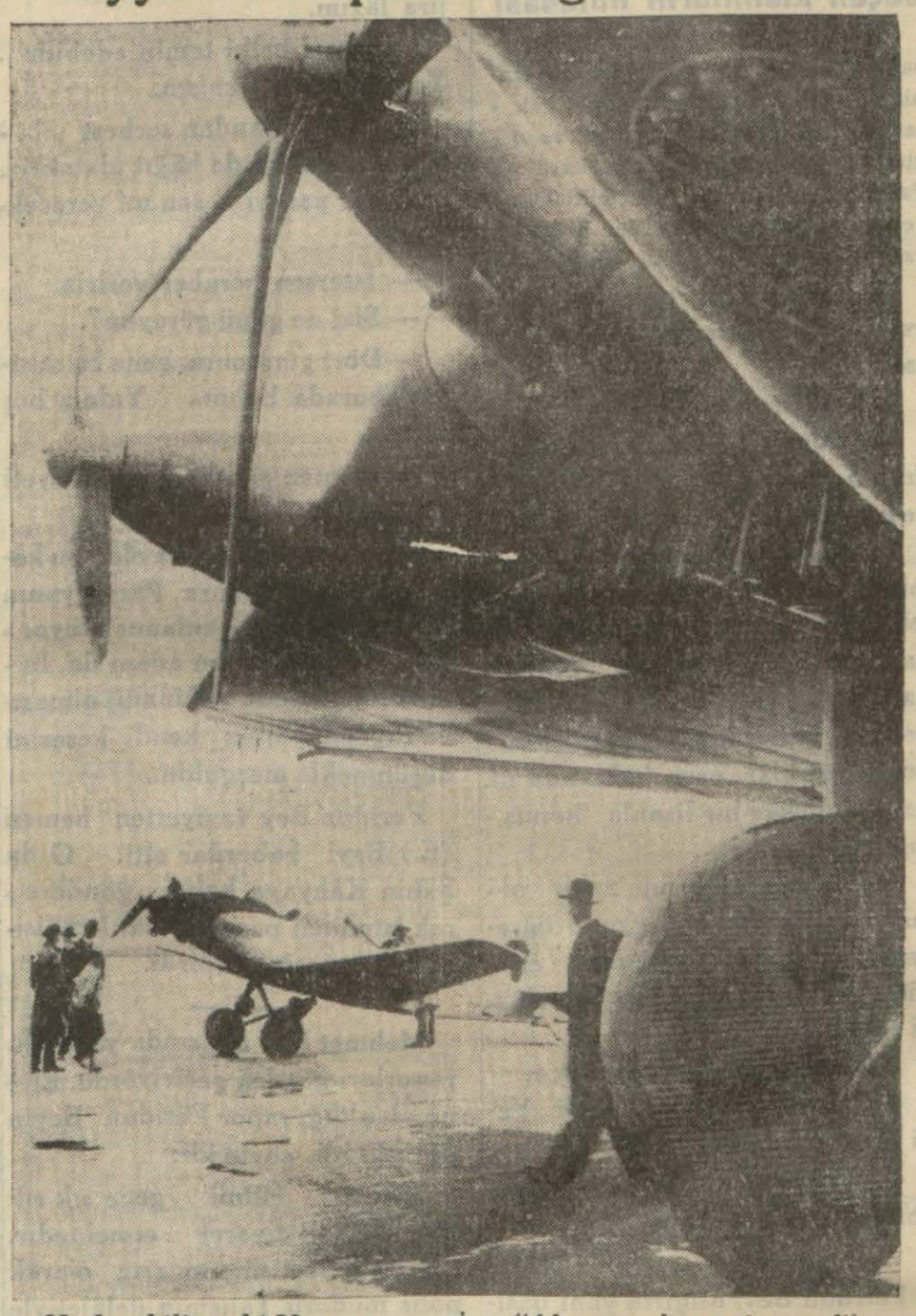

Herkes biliyor ki Versay muahedesi Almanyayı harp tayyaresi yapmakta ve kullanmaktan men eder. Çünkü umumî harp esnasında bu hava silâhlarının Almanların elinde ne kadar korkunç ve dehşetli birer kuvvet olduklarını herkes biliyor. Bugün Hitler Almanyası komşuları silâhlarını bırakmadığı takdirde kendisi de bizzat silâhlanmak istiyor. Ve hattâ daha ilerisini söyliyelim silâhlanıyor da.. Bununla beraber gerek Hitler, gerek propağanda nazırı Göbel bütün nutuklarında bilhassa Almanyaya hava yoliyle yapılacak müthiş bir hücumdan endişe ile bahsediyorlar ve dünya efkârı umumiyesini kendi mazlûmiyetlerine inandırarak diğer devletler kadar silâhlanmaya müsaade istiyorlar. Hattâ gene ayni Alman hükûmeti değil midir ki hava hücumlarını vatandaşlarına hatırlamak için Berlinin en büyük meydanına kocaman bir tayyare bombası heykeli diktirdi.

Bütün bunlara rağmen Almanya acaba hakikaten bilhassa hava kuvvetleri noktai nazarından sıfır ve acınacak bir haldemidir? Versay muahedesine bakılacak olursa bunun pek tabiî olarak böyle olması lâzım.

Fakat son zamanlarda meşhur bir Fransız muharriri Fransanın en büyük mecmualarında yazdığı bir yazıya bakılacak olursa Hitlerin bu tezallûmkâr hali tamamen yalandan ibarettir.

Muharririn iddiasına göre bugün İngiltere dünya denizlerinde nasıl rakipsiz bir vaziyette ise Almanyada hava kuvvetlerinde de ayni derecededir.

Bu iddia belki ilk dakikada pek mânasız gelir. Fakat aşağıdaki satırlar okunursa bunun pek te saçma bir iddia olmadığı görülür. Muharrir diyor ki:

"Almanya hava ticaret filosunu (!) gün geçtikçe kuvvetlendiriyor ve asrileştiriyor. Her gün fabrikalardan çıkan son model ticaret (!) tayyarelerinin hepsi çelikten dir. Bir çoğu resimde gördüğünüz vechile insana korku ve hayret verecek bir cesamettedir.

İşte bir hamlede yirmi otuz kişiyi rahatça uçuracak Do — x, işte küçük bir Trans Atlatiği hatırlatan Mareşal Von Hindenburg, ve nihayet işte G. 38, D. 2000..

Bütün bunlar Alman Yunkers tayyare fabrikasının son harikalarıdır. Büyük sür'at sahibi olan bu büyük ve çelik kuşların çok şayanı dikkat bir hususiyetleri daha var:

Almanyanın ticaret(!) filosunu teşkil eden bu pahalı nakil vasıtaları saatle ölçülebilecek kadar kısa bir zaman içinde müthiş birer harp tayyaresine tahvil olunabilir. Daha açıkçasını söyliyelim. Bu çelik tayyarelerin üzerinde, harp esnasında yerleştirilecek ağır makineli tüfeklerin namlı yerlerine varıncıya kadar hepsi düşünülerek , kararlaştırılarak yapılan yuvalar ve delikler vardır.

Son ve şayanı dikkat bir hâdise daha:

Koca Hindenburgun bile dahil olduğu faşistlerin reisi Hitler , sözde ticarî mahiyette bir hava nezareti ihdas etmiş, bunun nazırlığına da ticaretten kat'iyyen anlamıyan ve eski bir harp tayyarecisi olan Alman hücum kıt'aları kumandanı Göringi tayin etmiştir.

Almanların takip etikleri hava siyasetini bu tayinden daha açık ve beliğ bir surette ifade edecek hiç bir hâdise olamaz.

Alman tayyareleri kolaylıkla satte 375—400 kilometre yapabilirler. Ve büyükleri 300 kiloluk müteaddit tayyare bombasını ta -

(Devamı 7 nci sayıfada)

Hakikî vesikaları tasnif eden ve birbirine bağlıyan

Kadri CEMİL

27-5-934 Her hakkı mahfuzdur Tefrika: 74

Geçen kısımların hulâsası

Mütarekeden sonra İstanbulda Anadolu lehinde çalışanlar arasına katılan İlhami, İngilizler lehinde çalışan Fatma Nüzhetle tanışıyor ve onunla beraber yaşıyor. Diğer taraftan Pantikyan yazıhanesinde millî kuvvetlere çalışan Feridun Bey Pantikyan tarafından takip ettirilmektedir.

— Bana onun müracaatinden evvel cevap vermeniz faydalı olacaktır.

— Çalışırım efendim..

Feridun Bey, (E.) Beyden ayrıldıktan sonra doğru Mığır Efendiye baş vurdu..

Artık Mığırdan tamamiyle emind. Çünkü kendisine okuttuğu lehindeki raporu aynen Pantikyana verdiğini öğrenmişti. Bundan başka, ötede beride yalnız kendisi hakkında değil, müştereken çalıştıkları grup hakkında da pek takdirkâr bir lisanla konuştuğunu işitmişti.

Mığır'ın kendilerine zahir olmacının sebebini kat'iyyetle öğrenememiş olmasına rağmen onu, itimat edilir bir arkadaş gibi telâkki edebiliyordu.

Mığır Feridun Beyi görünce:

— Ne o, Feridun Bey, dedi.. Yeni bir şey mi var?

— Azıcık sizinle konuşmak istiyordum..

—Buyurun konuşalım..

Feridun Bey, Mığırın yanı başına oturdu ve:

— Hâlâ, şu Şahin Kâhya meselesiyle uğraşıyorum.. Sizden şunu öğrenmek istiyordum. Bundan bahsetmekle size itimadımı anlatmış olacağım.. Dün, Şahini gördüm.. Zavallı adam, gizli dolaşmak mecburiyetinde.. Her taraftan kendisini arıyorlar.. Şunu kurtarmanın bir yolunu bulamaz mıyız?.

— Niçin olmasın?.

— Ne yapmalıyız?.

Mığır şahadet parmağiyle baş parmağını biribirine sürterek:

— Bu dedi?.

— Kime ve nasıl?.

— Para carsa işi ben hallederim.. Yalnız bundan benim müstefit olacağımı zannetmemelisiniz .. (M.) e vereceğiz..

— (M.) kim?.

— Pantikyan üzerinde nüfuzu fazla olan biridir. Yalnız(1600) lira lâzım.

— Bunu belki temin edebilir .. Yeterki serbest kalsın..

— Pantikyandan serbest olacağına dair bir de kâğıt alabiliriz.

— Bu parayı sen mi vereceksin?

— İstersen beraber veririz.

— Sizi ne günü göreyim?.

— Dört gün sonra, gene bu saatlerdeburada bulun.. Yalnız boş gelme..

— Hemen şimdi gidip vaziyeti anlatayım..

Feridun Bey Mığırla olan bu konuşmasından sonra Pantikyanın hakikî vaziyetini anlamış oluyordu. Demek ki, bu adam da, İngiliz hizmetinde bulunmuş olmasına rağmen yalnız kendi kesesini düşünmekle meşguldu..

Feridun Bey vaziyetten hemen (E.) Beyi haberdar etti. O da Şahin Kâhyaya haber göndererek istenilen parayı bizat kendisinin getirmesini bildirdi.

— 1 —

Mehmet Bey odasında yalnızdı. raporları gözden geçiriyordu. Eline ilk aldığı rapor Feridun Beyin yazdığı idi, şöyle idi:

"Irtirakçi Hilmi gene sık sık Mecır Hey'i ziyaret etmektedir.

Amele partisine muarız olarak polis müdürü Tahsinin delâletiyle teşkil edilen "Amele Siyanet cemiyeti,, nin son içtimaları İştirakçi Hilminin hoşuna gitmemiş olacak ki, bu içtimalardan şikâyet ediyor.. Amele mesailine hoca Sabri ile, Zeynelâbidin de karışmıya başlamış. Her iki hoca bir taraftan Amele Siyanet cemiyetini, diğer taraftan İştirakçi Hilminin partisini teşvik ile geniş mikyasta bir grev ilân ettirmiye çalışmaktadır.

Bu husus için mülâzim Nelson, Hoca Sabri ve İştirakçi Hilmi bir haftadanberi müteaddit içtimalar aktetmişler.

Zeynelâbidin bu meselede iki taraflı hareket etmenin yolunu bulmuştur. Bir taraftan hükûmetin şirketleri himaye ettiği halde ameleyi siyanet ve vikaye eylemediğini ve bunun bir takım siyasî düşüncelerden doğduğunu İştirakçi Hilmi partisine söylerken, diğer taraftan da Amele siyanet Cemiyetinin bir kaç gün evvel İngiliz istihbaratına mensup bazı memurların huzuriyle aktedilen bir içtimaında hükûmetin şirketlere taraftar hareket etmesinin sebebini kuvvet ve kudretten mahrum bulunmasında göstermiş ve ameleyi yola getirmek için şirketlerin İngilizlere müracaatları lâzım geldiğini söylemiştir.

Bunda takip edilen gaye amelenin arzusunu velevki kısmen olsun, İngilizler vasıtasiyle terviç ettirmek ve tahminen adetleri 17 bine varan bir amele grupunu İngilizlerle İştirakçi Hilminin delâletiyle mütedil Hürriyet ve İtilâfa taraftar kılmaktadır.

Zeynelâbidin, amele meselesinin bir kabine meselesi şeklini alacak kadar mühim olduğu fikrindedir.

(Devamı var)

Tarihî Tefrika: 59 27 Mayıs 1934

Karadeniz Korsanları

Müellifi: *Ishak FERDI*

Geçen kısımların hulasası

Ali baba, İstanbulla Rusya, iki memleket arasında kadın ticareti yapmakla meşğuldü. Alibaba küçükken hadım yaptığı Ferhada İstanbuldaki kızlarını teslim ederek, Kafkasyaya gidiyor. Tifliste valinin konağında (Fatma) isminde bir Gürcü kızını kaçırmağa uğraşırken, Rüstem isminde bir gençle tanışıyor. Bu genç, Ferhadın arkadaşıdır ve Ali babadan intikam almak üzere Tiflise gelmiştir. Rüstem Fatmayı kaçırıyor ve fail olarak Ali babayı zindana atıyorlar. Ve Rüstem, günün birinde Fatma ile İstanbula dönmeğe muvaffak oluyor.

— Ne yapayım, Rüstem? Hepsini elimden çıkarmak için ucuzcu sattım.

* * *

Rüstemin teyzesi, kurşuncu kadınla kapıdan içeri girerken, Ferhatta sokağa çıkıyordu. Fatmanın o akşam bütün aksiliği üzerindeydi. Rüstem ne sorarsa, ters cevap alıyordu.

Fatmanın o güne kadar böyle sert tavırlarını görmemiş olan Rüstem, bunun sebebini araştırıyordu.

Halbuki, Fatma, Ferhatla kocasını tesadüfen kapı arkasından dinlemiş ve (sarışın kızdan) dan bahsedildiğini işidince hiddetinden küplere binmişti.

Rüstemin yüzüne vurmak istemiyordu..

"— Sarışın kızdan ne haber var?..,

Demek için bu kelimeler kaç defa dilinin ucuna kadar gelmiş, fakat korkudan boğazında düğümlenip kalmıştı. Rüstem pek şakaya gelir bir erkek değildi. Fatma ondan daima çekinirdi.

Kendi kendine:

— Ah, bu sarışın kız da nereden çıktı?.

Diyerek sinirleniyor, hırçınlanıyor.. Fakat Rüsteme bir şey söyliyemiyordu.

Kurşuncu kadın tasını mangalın üzerine koyarak kurşununu eritmeğe başlamıştı.

Rüstemin teyzesi, kendi kendine mırıldanıyordu:

— Aman hocânım, şu güzel kızcağımızık —kurşun eritinciye kadar— bir de nefes ediver. Üstünde gözü kalanın gözü çıksın işallah...

Kurşuncu hanım gözlerini süzerek yavaş yavaş besmeleyi çekti ve içinden bir şeyler okuyup kızın yüzüne üflemeğe başladı.

Teyze hanım hâlâ söyleniyordu:

— Yavrucuğumu bugün iyi saatte olsunlar bastırdı galiba.. Gözleri fırıl fırıl dönüyor. Rengi sapsarı olmuş.. O ne fena esneyiş öyle....

Sonra Fatmaya döndü:

— Hiç merak etmek yavrum!.. Şimdi kem gözlere mil çekilecek .. Sana bir daha fena nazarlar bakamıyacaklar.. Bir şeyciğin kalmıyacak. Hocânımın hem nefesi keskindir, hem de kurşununda keramet vardır. Pirler, erenler, üstündeki sıkıntıyı çarçabuk defedecek. Gözlerindeki kuru ağrıdan eser kalmıyacak.. Geçecek, iyileşecek sin!..

Kurşuncu hanım okumasını bitirdi. Ayağa kalktı, teyze hanım Fatmanın başında içi su dolu ufak bir hamam tası tutuyordu. Kurşuncu ateşteki kurşunu birdenbire tasın içindeki suya boşaltarak:

— Allah ak gözden, kem gözden, kem nazardan esirgesin..

Sözleriyle başlıyan kısa bir duadan sonra, tası Fatmanın önüne koydu.

Rüstemin teyzesi merakla suyun içindeki kurşuna bakıyordu . Kurşuncu hanım, mühim bir şey keşfetmiş gibi, dudağının ucu ile hafifçe gülerek:

— İşte bir çift göz, dedi, yavrucuğa nazar değmiş. Şu kurşunun içindeki gözlere bakın hele!..

Ve teyze hanımın şen sesi yükseldi:

— Oh... oh.. oh.. Çok şükür, kızcağızım bu dertten halâs oldu. İnşallah yarın gidip Tokmaklı dedeye bir deste mum götüreyim. Zaten Eyüpsultana da bir kurbanadağım vardı.

Bu muhavereler Fatmanın âsabı üzerinde bir tesir yapmamış değildi. Kafkas dilberi yerde serili kaba bir minderin üzerine oturmuş sık sık esniyordu. Ve sanki onun gittikçe artan sıkıntısı bu esnemelerle dağılıyor gibiydi.

Rüstem odanın bir köşesinde babaç bir Van kedisi gibi bağdaş kurup uyuklamağa başlamıştı. Kurşuncu kadının:

— Şu kurşunun içinde gittiçe açılan, büyüyen kem gözlere bakın dostlar!..

Diye mütemadiyen tekrarladığı saçmalar kulağına girmiyordu.

Fatma bir aralık yan gözle Rüsteme baktı ve içinden :

— Tuhaf şey, dedi, buna da ne olmuş.. Somurtkan somurtkan bakıyor. Ağzını bile açmıyor..

Ve yavaşça Rüsteme işittirecek kadar ince bir sesle söylendi:

— Bu ne dalgınlık a canım?. İnsan, sarışınlar için kendini bu derece kaybeder mi?.

Fatma, bu sözleri mırıldanırken, eskisi gibi hiddetli değildi. Yüzü gülüyordu ve yavaş yavaş cesareti kadar neş'esini de toplamağa başlamıştı..

Rüstem, Fatmanın söylediklerini işitmemiş gibi davrandı.. Kulağında bir kaç kelimenin akisleri yerleşmişti:

— "Tokmaklı dede.. Bir destemum.. Bir kurban adağı.. Kem nazarlar.. Sarışınlar..,,

Rüstem son kelimeyi bir kaç defa tekrarladıktan sonra birdenbire doğruldu:

— Ne söylüyorsun, Fatma? Sarışınlar.. Bu ne demek?.

Fatma, o güne kadar işidilmemiyen müstehzi bir kahkaha ile güldü:

(Devamı var)

Kader

Tefrika No. 15
27 - 5 - 934

Aşk ve macera romanı

Nâkili (Vâ-Nû)

Geçen kısımların hulâsası

Mekteplerde okutulan ve tarihte, edebiyatta bahsi geçen bir kral Ödip efsanesi vardır. İşte, o gün, falcı Fatih Efendi, Edip Beye, Kral Ödipin felâketine uğrıyacağını haber veriyor. Delikanlı, istırap içinde, ne yapacağını bilemiyor. Eve dönüyor.

Annesine ne söyliyeceğini şaşırıyor. Onun yüzüne bakamıyor. Kendisine, Osman Bey ismindeki ahbabının geldiğini haber veriyorlar. Falcıyı tavsiye eden bu adamdır.

Osman Bey, sakal bırakmıştır.

Edibin annesi Osman Beyle Edibi yalnız bırakıyor. İki ahbap, konuşuyorlar.

Edip, arkadaşına meseleyi söylüyorsa da, annesine bir türlü açılamıyor.

— Hayır, bu adam yalancı değil...

Annesi, ne demek istiyordu?

— Babamın ölümüne benim sebebiyet verdiğimi söyler de yalancı olmaz mı hiç?

— ...

Annesi susuyordu.

Edip, atıldı:

— Babamı öldürdüm mü? Söyle, anne... Ben, babamı öldürdüm mü?

Delikanlı, annesinin derhal itiraz etmesini, yerinden sıçrıyarak itiraz eylemesini bekliyordu. Fakat, umduğu çıkmadı.

Servet Hanım, yalnız kaşlarını çatmıştı.

Edip, sinirlenerek ayağa kalkmak teşebbüsünde bulundu. Fakat, annesi, onu, iki elinden tutarak, oturttu.

— Hayır, gitme, dur.

— Rica ederim, anne... Bir söyliyeceğin varsa derhal söyle... Beni muamma içinde bırakma... Fatih Efendinin bazı müşterilerini memnun ettiğini biliyorum... Fakat, herhalde, benim hakkımda hiç te isabetli bir şey söyliyemedi. Bunun için uzun tafsilâta, tahlillere filân ihtiyaç yok... Sen, babamı öldürüp öldürmediğimi herkesten iyi biliyorsun.

— Fakat, şayet anladımsa, falcı, bir cinayetten bahsetmemiş...

Kadının hali ciddidi. Sesi azıcık titriyordu.

— Cinayetten bahsetmiyordu... "Ölümüne sebep oldunuz,, Yahut "Katilisiniz!,, dedi.

— İşin içinde, kast, cinayet, taammüt yok...

Edip, fenalıklar geçiriyordu.

Annesi, ne demek istiyordu ?.

Servet Hanım, hâlâ onun ellerini avuçları içinde tutuyordu. Edip, kurtulmak için, zorlıyamıyordu.

— Pek alâ... Söyle öyle ise anne... Babamın ölümüne ben mi sebep oldum?

— ...

Servet Hanım gene sustu.

— Görüyorsun... Kelime'erin değişmesi hâdiseyi değiştiriyor ...

Ellerini annesinden kurtarmağa uğraştı. Ayağa kalkmak istedi.

— Dinle beni yavrum... Dinle bak.. Sana bir şey söyliyeyim... Belki yolunu ebediyyen gizlemem lâzımdı... Fakat, artık muvaffak olamıyacağım... Zira, yetmiş sene daha yaşayacağını bilerek ferah bir ömür geçirmeni istiyorum...

Artık, Edibin asabiyyeti son haddini bulmuştu.

—Ne söyliyeceksen çabuk söyle... Fazla bekliyecek zamanım yok... İşim var... Gideceğim...

Kadın, tereddüt de idi.

Nihayet ağzından baklayı çıkardı.

— Babanın bir soğuk algınlığı neticesinde öldüğünü biliyorsun.

Edip derhal, rahat bir nefes aldı:

— Evet.

— Bu, doğrudur.

Bir rahat nefes daha...

— Fakat, ne suretle kendisini üşüttüğünü bilmiyorsun.

— Tiyatrodan çıkmıştı. Eve gelirken üşümüş..

— Bunu sana öyle söylemişti. Fakat, hakikatta, başka bir sebepten dolayı soğuk aldı...

— Nasıl sebep?

— Evet, hastalandığından iki hafta evvel, baban soğuk bir akşam tyatroya gitmişti. Lâkin, ertesi ve daha ertesi gün bir hastalıktan şikâyet etmedi... İkinci gece, senin yatağından gelen müşkülâtlı bir teneffüs sesi üzerine uyanmış

(Devamı var)

Benim görüşüm :

Öz Türkçeyi böyle anlıyorum!

—Baş tarafı 3 üncü sayfada—

zar olarak tanınmışlarımız için başbaş yapılacak iş, türkçenin eklentilerini, böyle, arapçanın "bap,, ları gibi işlek, kullanışa yatkın biçime sokmaktır.

Bunların birçokları, şimdiden pek elverişlidir: Gönlünüzün dilediği söz kökünün sonuna bir "en - an,, ekleyin; bellibaşlı bir duruşta, bir kımıldanışta bulunmaklığı düşünceye getirir: "Yatan, koşan, çalışan, yürüyen,, gibi..

Türkçede, bu türlü eklentiler yüze yakındır. Kötülüğe bakınız: Bunların topu birden, "an - en,, gibi her sözün ardına eklenmiyor.

Örnek diye "gan - kan,, eklentilerini göstereyim: "Çalışkan, yapışkan, ısırgan,, sözleri, "Çalışan, yapışan, ısıran,, dan ayrıdır. Birinciler, çalışmayı, yapışmayı, ısırmayı iş edinmiş, bunlara alışmış demektir. İkincileri işitince ise, "İş edinmeği,, "alışmağı,, düşünmeyiz; yalnız o sırada çalışmış, yapışmış, ısırmış birini (bir nesneyi) düşünürüz!.. "en - an,, eklentileri, bütün köklere ne türlü yapışabiliyorsa, bunlardan belli başlı bir düşünce doğuyorsa, işte, "gan - kan,, eklentileri de o işlekliğe, o oynaklığa sokmak yolunu bulmalıdır. Arapçanın "bap,, larını duyunca, bunlara, düşüncemizde, biçimler verdiğimiz gibi, "koşgan,, "yatkan,, "uçkan,, diye işittik mi, şaşıp kalmamalıyız; "koşmağı, yatmağı, uçmağı iş edinmiş, bunlara alışmış!,, birinden, bir nesneden konuşuluyor diye kestirivermeliyiz.

Ben Öz Türkçe yolunda çalışmayı böyle anlıyorum. "Hakimiyeti Milliyye,, de, "Cümhuriyet,, te M. N. Beyin (Eskiden "Toplu İğne,, takmaadını kullanan Mehmet Nurettin Beyin) Öz Türkçe örneği olarak yazdığı aşağıki sözler, kulağıma, düşünceme de aykırı, tırmalayıcı geldi:

"Yer yüzünde kurduğu şenlik, sayılması baş döndürecek kadar güç, yıllarca eski bir budunu bozuk düzen kalgayların elinde köle olur gibi iken oğanara yaraşır bir atılışla kim yeniden bay etti? Geçmişin boş düzensizliği yüzünden depreşir gibi olan süngümüzü Ege kıyılarında geçmişin görmediği bir parıltı ile balkıtan kimdi?,,

Şimdi nerede olduğunu unuttum; bir gün, bir yerde, şöyle bir yazı okumuştum:

Avrupada, bilgi araştırmaları işinde çalışan büyük bir dernek, yıllarca çabalıyarak doğru iz üstünde yürüyen, aradığı neyse onu bulabilen adama değerli değerli armağanlar verdiği gibi, çıkmazlara sapan arkadaşlarının da emeğini karşılıksız bırakmazmış. Neden mi?. çıkmazı kendi denemeleriyle öğrenerek başkalarına tanıttığından!

Bana kalırsa, Mehmet Nurettin Bey, bir bakıma böyle bir çıkmazı bularak bizlere gösterenlerdendir. Bundan dolayı kendisini kutlarız! Alışılmamış, anlaşılıksız sözleri gelişigüzel kullanmakla Öz Türkçeye yardım edilemiyeceğini, kimsenin bu yazılardan bir nesne anlıyamıyacağını (Dahası da var: Yurttaşların korkacağını, yılacağını, Öz Türkçe budur sanarak işten soğuyacağını) arkadaşımızdan öğrenmiş oluyoruz.

(VA-NO)

İhtikâr

(Baş tarafı 1 nci sayıfada)

Dedi. HABER'den telefon edildiğini bilmeden cevap veren bu adamın sözü piyasadaki zihniyeti göstermeye kâfidir.

Kahve ihtikârı hakkında ticaret müdiriyetine müracaat ettik. Ancak bize salâhiyetle cevap verecek kimseyi maalesef bulamadık.

Her halde en küçük bir havadisten istifade ederek ihtikâr yolunu tutan toptancıların ve tüccarların hakkında cezrî hareket edilmesini alâkadar makamlardan bekliyoruz.

Romanyada kralla kabine arası açıldı

(Baş tarafı 1 nci sayıfada)

mülâkat esnasında M. Tataresko iktidar mevkiini muhafaza için krala bazı şartlar dermeyan etmiştir. Bu şartlardan başlıcası M. Tatareskonun mevcut hoşnutsuzluklardan başlıca mes'ul addettiği anlaşılan harbiye nazırının çekilmesi talep olunmuştur. Fakat harbiye nazırı, kralın himaye ettiği bir zat olduğundan, kral dünkü mülâkat esnasında M. Tatareskonun talebini derhal kabul etmemiş ve düşüneceği cevabını vermiştir. Buhran ciddî görünmekte ve M. Tatareskonun istifasının önü alınamıyacağı zannedilmektedir. Buna delil olarak Tatareskoyu istihlâf edecek zat ile kral arasında şimdiden görüşmeler olduğu temin edilmektedir. Mareşal Avereskonun başvekâleti alacağı söylenmektedir.

Suudun oğlu San'a üzerine ilerliyor

—Baş tarafı 1 inci sayfada—

lerde her iki tarafın kat'î bir netice almak azmiyle çarpışacağı muhakkak görülüyor. Emir Faysal kuvvetlerinin pek yakında San'aya girecekleri tahmin edilmektedir. Hicaz ve Yemen hükümetleri arasındaki bu harp endişe ile takip edilmektedir.

* * *

Kahire, 26 (A.A.) — Hüdeydeden bildirildiğine göre Emir Faysal, kıtaatına San'a üzerine yürümek emrini vermiştir.

Yemenlilerin dağlardaki mevzilerine karşı şimdiden taarruz başlamıştır.

Yedi sene evvel öldürülen kadın

Dün Eminönü merkezine şayanı dikkat bir müracaat vaki olmuş ve bundan yedi sene evvel yapılan bir cinayetin kurbanı olan bir kadının iskeleti bulunmuştur.

Yapılan ilk tahkikat şu neticeleri vermiştir.

Bundan 7 sene evvel Rumelideden muhacir olarak gelen Zehra hanım isminde biri, şimdi (Anadolu - Şumnu) oteli olan Sirkecideki bir otelde parasına tamaan öldürülmüştü. O zaman zabıtaya bu şekilde bir müracaat vaki olduğu halde yapılan tahkikat müspet bir netice vermemişti.

Dün otelin lâğamı kazılırken bir insan iskeletine tesadüf edilmiş ve yapılan tetkikat neticesinde bunun Zehra hanıma ait olduğu anlaşılmıştır.

Zabıta bu eski cinayet hakkında tahkikat yapmıya başlamış ve beş kişiyi nezaret altına almıştır.

BORSA

[Hizalarında yıldız işareti olanlar üzerlerinde 26 Mayısta muamele görenlerdir.] Rakamlar kapanış fiatlarını gösterir.

Nukut (Satış)

* Londra	640, --	* Viyana	24, —
* Nevyork	125, —	* Madrit	17, —
* Paris	168. 50	* Berlin	47, —
* Milâno	212, —	* Varşova	23, --
* Brüksel	117, —	* Budapeşte	27, —
* Atina	24, 30	* Bükreş	19, —
* Cenevre	815, —	* Belgrat	55, —
* Sofya	94, --	* Yokohama	34, —
* Amsterdam	83, —	* Altın	923, —
* Prag	100, -	* Mecidiye	36, —
* Stokho'm	33,	* Banknot	237, —

Çekler (kap. sa. 16)

* Londra	640.—	* Stokholm	3.303
* Nevyork	0.795058	* Viyana	4,3137
* Paris	12.04—	* Madrit	5.8083
* Milâno	9.3459	* Berlin	2,0248
* Brüksel	3.3985	* Varşova	4 205
* Atina	83 245	* Budapeşte	3,9325
* Cenevre	2.4434	* Bükreş	79,4964
* Sofya	66,3775	* Belgrat	34.9066
* Amsterdam	1.1725	* Yokohama	2.63
* Prag	19,0736	* Moskova	1089.25

E S H A M

* İş Bankası	8.80	Terkos	—,00
Anadolu	27.50	* Çimento as.	12.35
Reji	4 45	Ünyon Değ	—,00
Şir. Hayriye	--.00	Şark Del.	—,00
Merkez Bankası	--,00	Balya	—,00
U. Sigorta	10,85	Şark m. ecza	—,00
Bomonti	16,00	Telefon	—,00

istikrazlar		tahviller	
*1933Türk Bor.I	29.70	Elektrik	—.00
. . . II .		Tramvay	—,00
. . .. III	93.50	Rıhtım	16.90
İstikrâzıDahili I	31,50	* Anadolu I	48 15
*Erganî istikrazı	93.50	* Anadolu II	48,15
1928 Mü A.	—,00	Anadolu III	48,10
Bağdat	—.00	* Mümessil A	56,75

Tarihten bir yaprak

—Üst tarafı 5 inci sayfada—

Ve huzuruna getirilmesini emretti. İmparator haddi zatinde iyi ve adil bir adamdı. Kendisinden bir kaç misli daha kuvvetli orduları kolaylıkla mağlûp edebilen bu kahramanı belki de affedecek veya cezasını azaltacaktı. Zaten imparator kumandanlara kendisini yakaladıkları takdirde işkence yapmamalarını ve kendisine insanî hareket etmelerini emretmişti. Halbuki haris ve fena yürekli Çin kumandanları bunu yapmamışlar, ve gayri meşru bir şekilde ellerine geçirdikleri bu kahramanı akla gelmedik eziyetleri yapmışlardı .

Şimdi imparatorun huzuruna çıktığı zaman bütün bunları söylemesi ihtimali de vardı. Kumandanlar, buna mâni olmak için kabu. günü Cihangir hana zaçyağı içirdiler. Cihangir han bunu içer içmez derhal dili tutuldu, lâkırdı söyleyemez oldu. Bu halde iken kendisini imparatorun huzuruna çıkardılar.

İmparator gayet mülâyim davranarak kendisine bir çok sualler sordu. Fakat bunların hiç birine cevap alamadı. Çünkü büyük kahramannı dili ve ağzı ateş içinde bulunuyor ve hiç bir cevap veremiyordu.

İmparator Ta — O— Kvang bunu biltizam yaptığını zannederek kendisine fan halde kızdı. Bu esnada Cihangir de daha fazla tahamül edemiyerek yere düştü. Ağzından kanlı köpükler dökülüyordu. Muhafızların sırtına çok insafsızca vurdukları tel kamçıların da hiç bir faydası görülmiyordu. Bunun üzerine büyük rütbeli Çin kumandanları tekrar üstüne atıldılar. Ve bu kahramanın vücudunu hançerleriyle parça parça etmek suretiyle kendisini öldürdüler.

Ve sağ iken almağa cesaret edemedikleri intikamlarını bu Batur Türkün ölü cesedinden aldılar.

Gözlüklü adam

Almanya yeni harbe hazırlanıyor

—Üst tarafı 5 inci sayfada—

şıyabilir. Ve Almanyada spor tayyarelerine varıncıya kadar inşa edilen tekmil tayyareler çok az bir zamanda ve çok kolaylıkla harp tayyaresine tahvil olunabilir.

Bir harp vukuunda Almanyanın bir hafta içinde cephelere en son sistemde olmak üzere 2000 harp tayyaresi göndermesi işten değildir. Ve tayyare fabrikaları o şekilde kurulmuştur ki bütün kuvvetleriyle çalıştıkları takdirde bir kaç ay içinde bu adedi 5000 e çıkarabilirler.

Buna rağmen Hitler hâlâ hava tehlikesinden bahsediyor.,,

Elektrik şirketi abonelerine ilân

Elektrik istihlâk resmine dair yeni kanun mucibince şirketimiz, 26 Mayıstan 31 Mayıs 1934 tarihine kadar tekmil müşterilerinin 87 bin elektrik saatini kıraat ettirmekle mükelleftir.

Kanunun emrini yerine getirerek müşterilerin saatlerini okuyabilmek için elektrik şirketi memurları sabah erkenden akşam geç vakte kadar çalışmıya mecburdurlar.

Kanunun icabatını muhterem ahaliye bildirmekle beraber vakitsiz taciz edilebilmeleri ihtimalinden dolayı müşterilerimizden özür diler ve memurlarımıza vazifelerini ifa ederken kolaylık göstermelerini rica ederiz.

İstanbul, 26 Mayıs 1934
Müdiriyet

Istanbul ve Kadıköy Havagazı şirketi abonelerine ilân

Havagazı istihlâk resmine dair yeni kanun mucibince şirketimiz, 26 Mayıstan 31 Mayıs 1934 tarihine kadar bütün müşterilerinin saatlerini kıraat ettirmekle mükelleftir.

Kanunun emrini yerine getirerek müşterilerin saatlerini okuyabilmek için şirketimiz memurları sabah erkenden akşam geç vakte kadar çalışmaya mecburdurlar.

Kanunun icabatını muhterem ahaliye bildirmekle beraber vakitsiz taciz edilebilmeleri ihtimalinden dolayı şimdiden müşterilerimizden özür diler ve memurlarımıza vazifelerini ifa ederken kolaylık göstermelerini rica ederiz.

İstanbul, 26 Mayıs 1934
Müdiriyet

İstanbul asliye altıncı hukuk mahkemesinden:

Zeliha hanım tarafından Yeşilköyde Bamya tarlasında Güvercin sokağında İbrahim ağanın hanesinde sakin Süleyman ağa aleyhine açılan boşanma davasının merkumun ikametgâhının meçhuliyetine binaen davetiyenin 15 gün müddetle tebliğ edilmiş olmasına rağmen yevmi tahkikat olan 24/5/934 perşembe saat 10 da ispatı vücut etmemiş olduğundan ve davacı isticvap edilmiş bulunduğundan hakkınızda gıyaben muhakemenin devamına ve 15 gün müddetle muameleli gıyap kararı tastrine ve tahkikat 8 - 7 - 934 pazar günü saat 10 a talik kılındığından yevmi ve vakti mezkûrda mahkemeye gelmediğiniz takdirde ve bir gûna itirazda bulunmadığınız takdirde şahitlerin istima kılınacağı ve tahkikatın gıyabınızda icra ve ikmal kılınacağı malûm olmak üzere keyfiyet ilân olunur. (2457)

Üsküdar İcra Memurluğundan:

Mahçuz ve paraya çevrilmesi mukarrer oda takımı ve masa 30/5/934 tarihine müsadif çarşamba günü saat 11 den 12 ye kadar Üsküdar Salacak iskelesi İmrahor mahallesi 55 No. lu hanede açık arttırma suretiyle satılacağından talip olanların mahalli mezkûrda hazır bulunmaları ilân olunur.

Güzellik Kremi

Yüzdeki buruşuklara karşı eşsizdir

"MASK-RUJ„pudrası= Hakikî güzellik tılsımıdır

"MASK- RUJ„ Parfümü kokuların en güzeli, güzellerin kokusudur.

"FARDS MASK-RUJ„=güzelliğini gençliğini korumak istiyen hanımlar "Laque Carminde Carancine„ ile yapılan FARDS-MASK - RUJ kullanmalıdırlar, teni her mevsimde korur

Heryerde Arayınız

"Bedava mal bulduk aldık!„ diyenler muhakeme ediliyor

HABER

Ş. Kaya B. : "Biz matbuat hürriyetini bozamayız„ diyor

Vahabiler ve Vahabilik

(Baş tarafı 1 nci sayıfada)

Ortaya çıkan anarşi yüzünden, az kaldı, yapılan ıslah boşa gidecekti.

Melik Abdülâziz vaziyeti, anarşiden kurtarmak için 1337 senesinde "Riyaz„ da bir kongre topladı. Kongre, nihayet bu kararları verdi:

1 — Dinlerinde sebat gösteren müslüman bedevîlere kâfir denilmez.

2 — Hazarîlerle bedevîler din nazarından müsavidirler.

3 — Hazarîler, hazarileşmiş bedevîlere hiçbir taarruzda bulunamazlar.

Bu karar verildikten sonra, Necit uleması halka hitaben bir beyanname neşir ve bu kararları, herkesin anlıyacağı bir şekilde izah ettiler.

Bu suretle anarşi bertaraf edildi ve yapılan ıslah kurtuldu.

Süut oğlu Melik Abdülâziz bu ıslahı tamamlamak için çalışmaktadır.

Onun bu ıslahı tamamladığı gün bütün bedevîler hazarîleşmiş; bedevîler esaslı ve devamlı bir medeniyet unsuru olmıya yüz tutmuş olacaklardır.

Melik Abdülâziz, bedevîleri yerleştirdikten sonra, onların cehaleti ile de mücadele ederse muhakkak ki Arabistanın vaziyeti büsbütün değişecektir.

Vahabîliğin en büyük kuvvet menbaı bu ıslahtır.

* * *

Kral Hüseyin, Türbede mağlûp olarak bütün ordusunu zayi ettikten sonra yeni bir kuvvet tedarik ve hasmını bu kuvvetle meşgul etmek istedi.

Onun bulduğu kuvvet, Reşit oğulları idi. Şerif Hüseyin, Reşit oğlum kalbini de, kesesini de açtı. Onun resmî gazetesi Reşit oğlu hakkında: "Oğlum, diyordu, senin düşmanın bizim de düşmanımızdır. Araplığın da, islâmiyetin de düşmanıdır. Bizde dilediğin kadar silâh var. Para var. Silâhları kullanacak insanlara gelince, sizin diyarınız aslanlar yurdudur.„

Halbuki Reşit oğlu ile Süut oğlu umumî harp mütarekesinin ilk senesinde barışmışlardı. Fakat bu Reşit oğlu, Mekkede büyümüştü. Silâha ve paraya muhtaç oldukça bunları Mekkeden istemiş ve bulmuştu. Onun için Şerif Hüseyinin teklifini alır almaz, kabul etmişti. Reşit oğlunun dikkat etmediği bir şey, Vahabîliğin bu sırada, kendi de farkında olmaksızın onun diyarında, yani Şemerde intişarı idi. Bu yüzden Şemer halkı ikiye ayrılmışlardı. Reşit oğlu, hasmına karşı hazırlığa başlayınca, Süut oğlu onun memleketindeki taraftarlarına haber gönderdi ve:

— İçinizden bizimle olanlar, bize iltihak etsinler, Reşit oğlu ile beraber olanlar onunla hareket etsinler!

Dedi.

Çok geçmeden Reşit oğlu, halkın kendisiyle beraber olmadığını anladı ve Süut oğluna düşmanlık göstermekten vazgeçti, onunla müsalehasını yeniledi.

Fakat ertesi sene iki taraf arasında gene harp koptu. Ve uzun bir zaman sürdü..

* * *

1921 senesinin yaz mevsiminde İngilizler Kahirede, hariciye nazırı Mister Çurçilin riyaseti altında bir kongre toplıyarak Şerif Hüseyinin oğlu Şerif Faysalı İrak krallığına getirmeyi kararlaştırdılar.

Bu kongrenin (Kahire) de toplandığı sırada Necidin merkezi olan Riyazda da bir kongre toplandı. Ve Necit emirine "Sultan„ unvanını vermeyi kararlaştırdı. Melik Abdülâziz, bu kararı İngilterenin İraktaki fevkalâde komiserine bildirerek İngilterece bu şekilde tanınmayı istedi. İngiltere fevkalâde komiseri onun talebini kabul ettikten başka Şerif Faysalın da İrak meliki seçildiğini bildridi.

* * *

Reşit oğulları ile Süut oğulları arasındaki harp devam etmekteydi. Süudun askerleri "Hail„ i muhasara etmişler, 1921 senesinin teşrinisanisinde Hail sukut etmişti. Bu suretle Reşit oğullarının saltanatı yıkıldı ve buranın halkı Süut oğullarına iltihak ettiler.

* * *

Arabistan yarımadasının en güzel yerlerinden biri Asirdir. Arabistanın çoğu beyaban olduğu halde Asirin dağları yemyeşildir. Burada, sular bol, ağaçlar çok, hava güzeldi. Fakat Asirin dağları sarıdır. Asir halkı, arapların medeniyetten en uzağıdır.

Asir halkı Vahabîliğin müessisi zamanında onun mezhebini kabul etmişti. Onun camileri son derece sadedir. Mezarlarının üzerinde kubbeler yoktur.

Asirin merkezi olan Ebha, denizden 3700 kadem yükseklikte dir. Onun etrafında eskiden birbirleriyle döğüşen kabileler ikamet ederdi.

Süut oğlu Abdülâziz 1921 senesinde burası ile meşgul oldu ve burasını ele geçirmek istedi.

Hailin sukutu ile Reşit oğulları bertaraf edildikten sonra Süut oğlu Faysal, 10.000 kişilik bir ordunun başında Asire karşı hareket etti ve muvaffak oldu. 1923 senesinde buraları da Süut oğlunun saltanatına girmişti.

ömer Rıza

Ahmet Paşa göl kenarında dolaşırken, birdenbire, küçük bir kayığın üzerine büyük bir Beyaz ayının çullandığını gördü. Aç ayı insan avına çıkmıştı. Rus memurları suya dökülünce ...

4 üncü sayıfamızda İshak Ferdi Beyin bir gün sürecek olan bu hikâyesini okuyunuz. Yarın ve diğer günler, gene Hatice Süreyya Hanımla (Vâ-Nû) Beyin resimli hikâyelerine devam edeceğiz.

Müstakil

Kiralık Ev

Iki odadır.

Kumkapı Nişancası Havuzlu Mühre sokak No. (5)

Bitişiğindeki 7 No. ya müracaat.

Satılık îrat

Galatada altında üç dükkânı bulunan on üç odalı kârgir bina satılıktır. Galata rıhtımında Selânik kıraathanesinde Sabita Efendiye müracaat (2386)

Glandokratin

ADEMİ İKTIDARA, zafiyeti umumîyeye vo asabî buhranlara karşı, meşhur Prof. Brovvn Sequard ve Şteinah'ın keşfidir. Eczanelerde 200 kuruşa satılır. Deposu: Istanbul Zaman ecza deposu 16837

HABER

Akşam Postası

İdarehanesi: İSTANBUL ANKARA CADDESİ

Telgraf Adresi: İSTANBUL HABER

Telefon Yazı: 23872 İdare: 24370

ABONE ŞERAITI

	1	3	6	12 aylık
Türkiye:	90	260	480	870 Krş.
Ecnebi:	130	375	700	1200

ILÂN TARIFESI

Ticaret ilânlarının satırı 12,50

Resmî ilânlar 10 kuruştur.

Sahibi: HASAN RASİM

Neşriyat müdürü M. Gayur

Basıldığı yer: (VAKIT) Matbaası

HABER gazetesi

El yazısı tahlil kuponu

isim . . . . . .

ADAPAZARI

Türk Ticaret Bankası

Merkezi Adapazarı

İstanbul şubesi: Dördüncü Vakıf han zemin kat Tel: 22042

Komisyon ve ticaret kısmı: Tel: 23623

Galataşubesi Tel: 43201

Üsküdar şubesi Tel: 60590

İtimadı Millî Tel: 41937

ŞUBELERI

Bandırma, Bartın, Bilecik, Biga, Bolu, Bozöyük, Bursa, Düzce, Eskişehir, Hendek, İzmir, Karamürsel, Kütahya, Mudurnu, M. Kemalpaşa Galata, Gemlik, Gerede, Geyve, Safranbolu, Tekirdağ, Üsküdar, Yenişehir.

Müsait şartlarlamevduat, havale kabul eder. Tahsile senet alır. İkraz muamelesi yapar. Mevduat faizlrei müdüriyetle görüşülerek tesbit edilir.

Komisyon ve ticaret kısmı her nevi emtiai ticariye satışına delâlet eder.

(Itimadı Millî)-Kendi sigortasıdır

Emniyet — İdare — Rahat ve Kolaylık isterseniz

En son sistem ayarlı fitil tertibatlı

DEMON 144 Petrol ocaklarını tercih ediniz. Mavi alevini istediğiniz derecede ayar edebilirsiniz. Bütün kuvvetile yandığı zaman saatte 100 gram petrol yakar. **Fiatı yalnız 260 Kuruştur.**

Satış yerleri: Umum Türkiye için yegâne deposu Dejö Giyarmati İstanbulda Kuru kahveci hanında No. 21 ve Galatada Mahmudiye caddesi No. 24 , Perşembe pazar No. 19 Beyoğlunda: Balık pazar Kristal mağazası. İstanbulda ve taşrada DEMON ocakları satmak istiyen toptancılar depomuza müracaat edebilirler.

Türkiyede Yapıldığı Halde Hilesiz Saf ve Tabiî

"Avrupa mamulâtıdır„ süsünü veren piyasadaki, Yalancı Paris etiketli podra, krem, lâvanta ve kolonyalarına aldanmayınız:

mevaddı iptidaiye ile yapılan insana hayat ve ruh veren hâlis limon çiçeği HASAN kolonyasına, HASAN lâvanta ve losyonlarına, HASAN sabunları, HASAN sürme ve diş macunu ve sularını, HASAN çiçek ve gül sularile, neroli ve gül yasemini, HASAN traş kremi ve sabununu tercihen istimal ediniz.